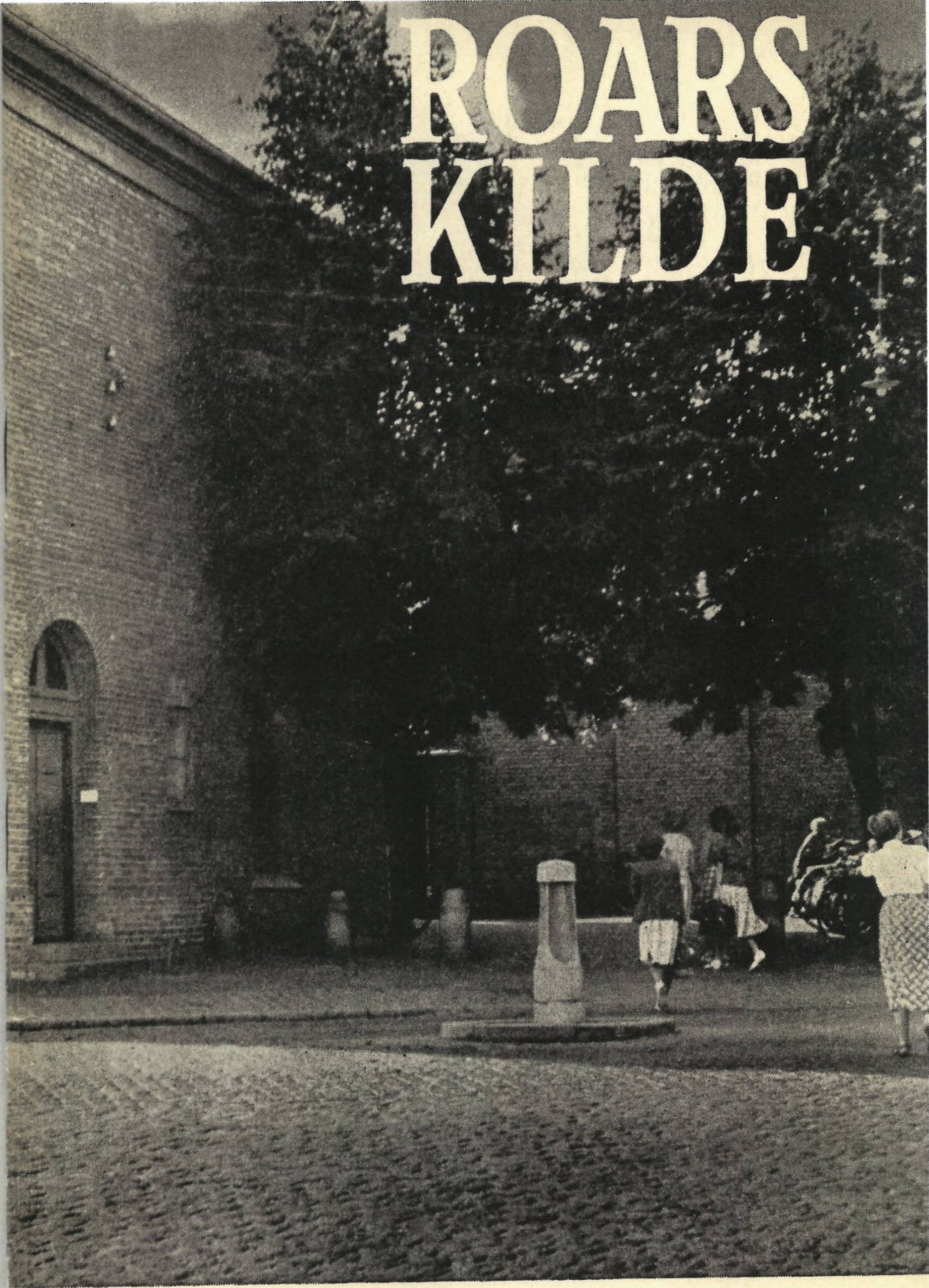

ROARS KILDE

ARSSKRIFT FOR ROSKILDENSER-SAMFUNDET

N. 22 OKTOBER 1951

ROARS KILDE

ARSSKRIFT FOR ROSKILDENSER-SAMFUNDET

Nr. 33 — OKTOBER — 1951

To nye bestyrelsesmedlemmer

Ellers plejer hun at vise sig for medlemmerne som skjoldmø, Wagner-sangerinde, Greta Garbo eller den kinesiske generals yndlingshustru i spex og komedier ved den årlige københavnerfest. Men da hun nu er kommet i bestyrelsen, er det på tide, at alle medlemmer får at se, hvordan hun tager sig ud og ter sig i det virkelige liv.

Karen Andersen-Rosendal er født i Roskilde, datter af tandlæge Andersen-Rosendal. Hun blev dimitteret fra skolen 1925, gennemgik musikuddannelse og blev efter endt eksamen musikpædagog med virksomhed først i Roskilde, senere både i Roskilde og København, hvor hun nu bor. Hun tilbringer dog ikke alle sine dage med at fare frem og tilbage mellem de to byer. Når hun har tid — og tiderne tillader det — ryster hun gerne fædrelandets støv af fødderne og forsvinder udenlands. Karen har rejst i mange lande og på mange måder. Hun har vikarieret som pensionatsleder i Rom, været soroptimistdelegeret i England og Skandinavien, besøgt Afrika og Asien som ledsager for diplomatbørn og besøgt Kina og Indien for at følge i broderen, forfatteren Jørgen Andersen-Rosendals fodspor.

Roskildenser-Samfundet gjorde ikke noget tilfældigt valg, da Karen Andersen-Rosendal kom ind i bestyrelsen. Man kendte i forvejen hendes store interesse for foreningen, hendes hjælpsomhed og hendes evne til at udrette et stykke arbejde. Det har hun vist adskillige gange ved foreningens fester, hvor hun ikke blot har

Karen Andersen-Rosendal.

meddelt sig fra scenen, men også har virket bag kulisserne, utrættelig, fantasifuld og med et smittende humør. Da hun tillige er en sød og charmerende pige med megen sund sans, har hun haft let ved at gøre springet fra Roskildenser-Samfundets tribune til dets bestyrelsesbord.

*

Helge Andersen, det andet nye bestyrelsesmedlem, er bestyrelsens Benjamin. Han er 27 år, født i Roskilde som søn af sparekassekasserer Hjalmar

Andersen og student fra 1944. Alle de yngre årgange og hele Roskilde kender ham som Nold. Allerede før konfirmationsalderen begyndte han at skrive om skolen til de lokale blade, og i gymnasietiden startede han *Quid Novi*, skolens elevblad, hvor han fik lejlighed til at vise, at han var en ung herre med egne meninger og virkelig skrivefærdighed.

Helge Andersen repræsenterer vor tids student i bestyrelsen. Der er snart ikke det job, han ikke har prøvet i gymnasie- og studietiden. Samtidig med at han var skole-reporter var han kontrollør i en Roskilde-biograf, senere blev han annonceagent, tegnede livsforsikringer, var medarbejder ved intelligensprøvningen af værnepligtige, havde kontorjob og blev til sidst vikar ved de københavnske kommuneskoler. Ind imellem aftjente han sin værnepligt ved garden og fik da også tid til at passe studierne, så han kunne holde en fin første karakter til 1. del af sin skoleembeds-eksamen. Til næste år skal han op til den sidste del.

De unge medlemmer kan være glade ved at have Helge Andersen som deres repræ-

Helge Andersen.

sentant i bestyrelsen. Ingen kender bedre end han studentens kår i dag. Derfor har bestyrelsen indtryk af, at generalforsamlingen valgte rigtigt, da han i fjor blev sat ind som yngste medlem i ledelsen af Roskildenser-Samfundet.

Vi går en middelvej

På generalforsamlingen i fjor fremkom der fra forskellig side forslag om, at bladet i højere grad skulle gøre det til sin opgave at fortælle, hvad der var blevet af de forskellige medlemmer. Dette forslag vandt dog ikke fuld tilslutning; modstandernes motivering var blandt andet den, at tolv hundrede medlemmer af halvtreds-tres forskellige årgange først og fremmest må samles om skolen og hvad der til hører. Roskildenser-skæbner skal være meget interessante for, at det i almindelighed kan interessere alle medlemmer at høre, hvorledes de er forløbet, blev der sagt. Og det blev tilføjet: Hvor skal redaktionen i almindelighed drage grænsen ved vurderingen af, om der er blevet noget interessant og stort ud af en skolekammerat.

Derfor vil *Roars Kilde* stadig i almindelighed afholde sig fra at bringe lange biografier, som kun henvender sig til en bestemt kreds af medlemmerne. Anderledes ligger det, hvis det drejer sig om en lærer eller en person, der har været knyttet til Roskildenser-Samfundet med særlig stærke bånd. Men i forslaget var der dog noget rigtigt, fordi det tog sigte på, at unge og gamle skal lære hinanden nærmere at kende, og redaktionen vil i fremtiden forsøge at gå den gyldne middelvej ved at bringe portrætter af de medlemmer, som har skrevet større artikler til bladet og lade billederne følge af nogle få data, der fortæller om det pågældende medlem. Således får kammerater fra forskellige årgange lidt at vide om, hvem der er bidragydere til bladet, og unge og ældre vil bedre kunne nikke genkendende til hinanden ved vore fester og sammenkomster.

50 år

Af N. P. ARNSTEDT

Redaktionen har bedt mig om en udtalelse i anledning af 50-års studenterjubilæet. Her er den.

En strålende sommerdag i 1901 sprang vi, det første studenterhold i det nye århundrede, ud i vore hvide huer, parat til at erobre verden og i hvert fald at sætte vort præg på det 20. århundrede. Begyndelsen til vort frie liv som herrer i åndernes rige var en række festligheder til vor ære på palæet, hos etatsråden, i domprovstegården og andre af Roskildes gæstfrie hjem, som bidrog til yderligere at styrke vor i forvejen høje mening om vor egen kommende betydning i samfundet — for vi tilhørte jo det 19. århundrede med dets, som man i vore dage vil mene, overvurdering af den akademiske, specielt den klassiske dannelse. Og efter den højtidelige translocation drog vi hver til sit, satte os hver sit mål, og nåede vel alle en del af det, vi tilstræbte.

Og så trådte hurtigt skolelivet tilbage i, eller forsvandt snarere helt fra, vor bevidsthed, og først langt senere begyndte man at gøre sig klart, hvad den gamle skole i virkeligheden havde betydet for en, og hvor meget godt vi havde lært netop for livet og ikke, som vi dengang

var tilbøjelige til at mene, for at tilfredsstille lærerne. Og så er efterhånden en dyb taknemmelighed mod skolen vokset frem. Og vi har med en vis forundring gjort os klart, at denne skole, denne exclusive drengeskole, hvor man den gang ikke drømte om at tage piger ind, som endnu den dag, vi forlod den, var dybt forankret i det, som man, hvis det havde drejet sig om England, ville have kaldt det victorianske snævre livssyn, har været i stand til at give os et så godt grundlag for livskampen under de moderne frie forhold, hvor vi, som kun var forberedt på at skulle konkurrere med hinanden, nu meget hurtigt mødte de piger, vi kun havde set ved skoleballerne og i det private liv, som medbejlere til de materielle goder, vi havde ment var forbeholdt det stærke køn.

For gammeldags var unægtelig, set ud fra et nutidsstandpunkt, den skole, som i 1901 sendte os ud i livet. Jeg kom ind i Roskilde Katedralskole i virkeligheden ved et tilfælde, idet den nuværende professor Hans Brix i sommeren 1897 pludselig opgav at få noget ud af Tølløse Realskole, hvor jeg havde gået et par år efter først at have frekventeret den hjemlige landsby-

skole, og min fader i den anledning, efter først at have forsøgt realskolen i Holbæk, tog mig med til Roskilde for at tale med rektor, og det viste sig, hvad ingen af os anede, netop at være den dag, der var optagelsesprøve til det nye skoleår. Jeg blev optaget i 3. klasse, men i realklassen. Man turde ikke uden videre med de noget haltende og sporadiske kundskaber, jeg havde erhvervet i Tølløse, slippe mig ind i en studerende klasse. Men efter 3 ugers ophold i realklassen blev jeg admitteret i III studerende på betingelse af, at jeg fik bolig i Roskilde. Dette betød, at jeg, foruden hvad jeg måtte mangle i andre fag, skulle indhente 3 ugers græsk og 2 års + 3 ugers latin, så jeg havde nok at gøre i begyndelsen, men nåede dog takket være en effektiv privatundervisning i latin hos adjunkt Heuer i løbet af nogen tid at kunne følge med klassen. For den venlighed og den gode bistand, der ved denne akavede måde at dumpe ind i III studerende klasse på, blev vist mig fra rektor Krarups side, kan jeg aldrig være ham nok taknemmelig. Og også samtlige de lærere — af hvilke, så vidt jeg ved, nu kun lektor Schoustrup er i live, — jeg fik med at gøre i det første år, og som ved mange lejligheder måtte vise stor tålmodighed og overbærenhed med den nyopdukkede dreng fra landsbyen, er jeg megen tak skyldig.

Og kammeraterne, hvordan tog de imod denne bondedreng? Over al forventning pænt. Naturligvis

Minister N. P. Arnstedt

er født 20. sept. 1882 på Horupsgård, Nr. Eskildstrup. Student 1901, cand. jur. 1907, overretssagfører 1910, leder af De danske Erhvervsorganisationers kontor i Washington og handelsråd ved legationen samme sted 1918—19, legationssekretær i London 1921, legationsråd 1922, gesandt i Warszawa 1922, tillige i Bukarest 1924, i Kairo 1928, afsked 1947. Gift i 1911 med Johanne Arnstedt, datter af ingeniør Poul Larsen. Bor nu på godset Humleore pr. Borup.

blev jeg i begyndelsen drillet og hånet lidt for min dialekt og landlige habitus, men om nogen korporlig mishandling var der aldrig tale, og jeg undgik vistnok også det ellers for en ny discipel obligate buksevand, i hvert fald har jeg ingen erindring om det. Ganske vist gav de mig straks et øgenavn, hvilket ellers ikke var meget brugt på skolen, nemlig »Tapiren«, på grund af min store næse. Men da en kammerat fra en anden klasse en dag op-

lyste mig om, at man i gamle dage mente, at forstanden sad i næsen, hvorfor alle gamle kongeportrætter har meget store næser, og jeg lod denne oplysning gå videre til min klasse, forsvandt »Tapiren« meget hurtigt. Og det varede ikke længe, før jeg helt var faldet til i klassen og dermed havde begyndt de 4 lykkelige år, jeg tilbragte i Roskilde sammen med gode kammerater, af hvilke nogle er venner for livet. Aldrig har jeg været ked af efter en ferie at begynde skolen igen. Skoletimerne var jo nemlig næsten altid morsomme, enten fordi undervisningen i sig selv frembød interesse, som timerne hos rektor eller overlærer Hauch eller overlærer Bay og flere andre lærere, om hvis fremragende egenskaber grev Ahlefeldt tidligere har skrevet så udførligt, eller fordi man hos nogle af lærerne var i stand til at lave fest. Og notorisk er jo intet så morsomt som at drille en lærer i timen. Karakteristisk er det, at gamle skolekammerater aldrig mødes uden at more sig påny over de utuskestreger, de lavede med de lærere, som indbød til det og ikke forstod at holde disciplin — bedre er den menneskelige natur ikke. Og vi var jo ikke bedre og formodentlig heller ikke værre end andre. Og meget morsomt fandt vi det unægtelig, når en af de mere foretagsomme iblandt os havde anbragt et par oldenborrer på ryggen af en af de ældre lærere, og disse dyr, efterhånden som de kravlede højere og højere op og tilsidst nåede håret, på de-

res vej efterlod en grøn stribe, som tydeligt viste, at de levede af plan-
teføde. Eller da en af kammeraterne i VI klasse havde anbragt en snebold oppe under loftet over den plads, hvor samme lærer plejede at sidde på sin stol nede i klassen, og beregningerne lykkedes så komplet, at vandet hurtigt begyndte at dryppe ned på hans skaldede isse. Snebolden var naturligvis, hævdede vi alle som een, fløjet op under loftet, uden at vi havde bemærket det, da drengene i frikvarteret sloges med sne nede i gården. Katederstolen var naturligvis ved den lejlighed, som ved så mange tidligere, gjort ubrugelig derved, at enten sædet var borttaget eller resten af stolen angivet sendt til reparation, altså var stolen i alle tilfælde enten ryggesløs eller usædelig, som vedkommende lærer, der i reglen foretrak at gøre gode miner til slet spil, plejede at bemærke.

Idrætstimerne var altid muntre, men den idræt, der i min tid blev drevet på skolen, var naturligvis meget langt fra at opfylde de krav, man i vore dage stiller til skoleungdommens sport. Vel sprang vi buk, klatrede og gjorde bomøvelser under kaptajn Balsløvs overledelse med de forhenværende sergeanter Hansen og Enevoldsen som gymnastiklærere i den mørke og sure gymnastiksal, hvor der hverken var lys eller luft. Men at få sig vasket, endsige få et bad, når vi svedte og støvede var færdige med timen, var der naturligvis ikke tale om. Skolen var iøvrigt på det tidspunkt endnu

ikke kommet bort fra sin tradition som gammel klosteskole, hvor standsfolks drengebørn blev opdraget til ridderlige og krigeriske idrætter. De fornemste øvelser var fægtning — hugning — og om sommeren riffelskydning. Vi drev det naturligvis ikke vidt på nogle af disse felter, men vi var temmelig stolte over på den måde at holde de gamle, fornemme traditioner vedlige. Om sommeren gik vi desuden i vandet i den allerede da meget grumsede fjord og spillede tennis. Men nogen undervisning fik vi ikke i svømning, og på tennisbanen, hvor linierne ragede et kvarter op over selve banen, tog gymnastiklærer Hansen — en elskelig mand — sig heller ikke videre af os. Skønt han den første dag, jeg spillede med, mente at have konstateret, at jeg havde fortrinlige anlæg for spillet, så gik det først mange år efter op for mig, at en baghåndsbold ikke skal tages på samme side af ketcheren som en forhåndsbold. Hansen havde aldrig, i de 4 år jeg spillede under hans opsyn, tænkt på at vise os, hvordan slagene skulle føres. Bød skolens idrætsundervisning således ikke megen mulighed for virkelig sport, kunne man naturligvis selv hjælpe derpå efter skoletid. Cykler havde vi jo ikke dengang, men de allerfleste dage aflagde jeg om eftermiddagen besøg hos en kammerat, der boede komfortabelt i den pragtfulde gamle Lieb'ske gård, og så havde vi regelmæssige brydekampe, hvor det gjaldt om at få modstanderens skuldre mod

gulvet for så at kunne sidde på maven af ham og triumferende udråbe: Kondoren på sit bytte.

Allerede fra IV klasses begyndelse havde nogle af os en whistklub, hvor vi afleverede et ugentligt bidrag, som brugtes til en skovtur om sommeren. Karakteristisk for de daværende tider, hvor pengene havde en anden værdi end nu, og man i det hele taget stillede mindre krav, var, at dette ugentlige bidrag kun beløb sig til 10 øre, og selv denne ringe sum mente jeg ikke at kunne forpligte mig til — det var jo ingen nødvendig udgift — uden mine forældres samtykke.

I V og VI klasse havde vi skoleforeningen og bladet og vor ugentlige aften i foreningen med foredrag og oplæsning af avisen. Dens lyriske mere eller mindre gode indlæg og de satiriske udfald mod lærerne var os til stor morskab. Jeg husker, at jeg engang blev hånet meget for et latinsk digt, som man påstod manglede både fødder og syntaks.

Alle disse ting husker man med glæde, men efterhånden som man er blevet ældre, er det gået op for en, at det skolen virkelig gav en, det var en udvikling af karakteren, præget af de magtfulde personligheder, som de fleste af lærerne besad. Jeg kan aldrig glemme den senere rektor Hauchs historieundervisning, der intet havde at gøre med lektierperi. Skødesløs, næsten lurvet, i sin påklædning, men med et ansigt, der lyste af ånd, holdt han os fangen, når han i timerne sprang fra det ene emne til det andet og gav

os en virkelig oversigt over kulturrens historie med svinkeærinder ind i litteratur, religionshistorie og filosofi, polyhistor som han var. Og overlærer Bays dansktimer var i sandhed noget andet og bedre end en opremsning af danske forfattere og deres værker. Og hvad angår den nu så foragtede undervisning i de klassiske sprog, så var den i den form, den gaves os, af de to store klassikere rektor Krarup og overlærer Mikkelsen så langt fra kedelig eller overflødig, det var en virkelig indleven i grundlaget for Vestens kultur. Og var end undervisningen i de levende sprog mindre grundig, så kan nutidens studenter — jeg har selv 2 sønner og en datter, der er studenter — vistnok ved deres studentereksamen ikke tale væsentligt mere engelsk eller fransk, end vi kunne, og det vil sige slet ingen ting. Til gengæld har de jo lært betydeligt mere fysik end vi og samfundslære og kemi og andre rare ting. Men forstaar de derfor mere af Einstein og Bohr, end vi gør? Jeg vil slet ikke bestride, at den nuværende form for undervisning i gymnasieskolen måske passer bedre til de aktuelle samfundsforhold end den gamle klassiske. Men jeg holder ganske bestemt med Per Degn med hensyn til værdien af lidt latin, og jeg fastholder, at den undervisning og opdragelse vi fik i vor gamle skole med dens historiske traditioner, har givet os et godt grundlag for livet, har lært os respekt for forsken og viden, har vist os som eksempel til efterfølgelse

rene, helstøbte og uegennyttige personligheder.

Efter alt, hvad jeg ved, bevarer den næsten tusindårige katedralskole under de nye fra min tid så forandrede forhold stadig sin gamle ansete og fornemme plads blandt landets højere læreanstalter, og derfor siger jeg

vivat, crescat floreat,
scola roskildensis.

N. P. ARNSTEDT

»Søren« 60 år

Den 5. oktober fyldte lektor *Aksel Sørensen* 60 år. Lektor Sørensens fader og bedstefader var lærere i Vig i Odsherred, og det var derfor også naturligt, at han blev lærer. Han kom dog ikke til at sidde som tredje generation i lærerembedet i Vig. Aksel Sørensen blev cand. mag., og efter kort tids vikariat i Sorø og København kom han i 1920 til Roskilde Katedralskole.

»Søren« har dog ikke blot knyttet venskaber med eleverne under skolens arbejde, men også i ferier, hvor han har været en utrættelig rejseleder, ved fester, hvor han er den yngste blandt de unge, og på sportspladserne, hvor han er blandt de bedste. Han har ikke for ingenting været med på Niels Bukhs Olympiadehold i Stockholm i 1912 og blandt Roskilde Tennisklubs fineste spillere så længe, vi kan huske.

Mange velfortjente lykønskninger nåede ham på festdagen. Her skal der skrives endnu et til lykke sammen med en tak for den beredvillighed, hvormed han altid har stillet, når der skulle underholdes ved vore fester. Det kan han nemlig også...

Fødselsdagsinterview med jubilarlistens fader

Interviewes! Redaktør *Povl Engelstoft* strækker afværgende hænderne frem. Jeg har ladet mig forlede dertil af et enkelt blad, men sagt nej til andre. Man gentager blot sig selv. Men vi kan jo snakke lidt.

Bag skrivebordet, der bugner af bøger og papirer, sidder Danmarks store personalhistoriker, redaktør, cand. mag. *Povl Engelstoft*, Roskildenser-Samfundets æresmedlem, der den 4. oktober i år blev 75 år. Den spinkle skikkelse udstråler ungdommelighed, og de kloge øjne lyser af liv, ånd og lune.

— Jeg har jo ingen tilknytning til Roskilde. Kun to år gik jeg på skolen, indtil jeg blev student 1895. Vi var 13 på mit hold, nu er vi kun 4 tilbage, og de 3 andre kommer desværre ikke i Roskildenser-Samfundet. Det er tvivlsomt, om jeg modtager indbydelsen til flere fester. Der er hyggeligt ved bordet, men bagefter dasker man rundt uden at kende et menneske.

— Jo, jeg boede i pension i Roskilde. Far var præst i Jyllinge, og jeg var nr. 2 af en børneflokk på 12. Min yngre broder, afdøde godsekspeditor Engelstoft i Køge, og jeg gik i Roskilde skole, og der var ingen dagvogn på strækningen. Bilerne var man jo knapt begyndt at tænke på. Hver lørdag gik vi hjem til Jyllinge, og hver søndag aften tilbage igen til Roskilde.

— Lærerne? Kun een kan vist siges at have haft betydning for min udvikling. Det var daværende overlærer, senere rektor Hauch. Han var pædagog. Ham kom min familie også nærmere ind på livet, idet hans datter en tid var i huset i præstegården i Jyllinge. Hun blev iøvrigt senere gift med arkitekt Carl Schiøtz og er moder til Aksel Schiøtz.

Igennem 16 år har redaktør Engelstoft vederlagsfrit udarbejdet jubilarlisterne til

»Roars Kilde«. I god tid ligger de på redaktørens bord, rigtige til mindste enkelthed, klar til at gå i trykken.

Karakteristisk fødselsdagsportræt af Povl Engelstoft i tegneren Carl Jensens streg.

— Jo vist koster de arbejde, siger redaktør Engelstoft, men sagt i al beskedenhed har jeg jo flere forudsætninger end de fleste for den slags arbejde, og så betragter jeg det som en sport. I reglen går det ganske let til at begynde med. Det er de sidste jubilarer, der er de sværeste, men der ligger en vældig tilfredsstillelse i at få halet dem frem i lyset også. Sådan noget er hele arbejdet værd, — og er listerne ikke korrekte og fuldstændige, vil jeg ikke lægge navn til. Jeg meldte mig i sin tid frivillig til hvervet, fordi jeg ikke kunne udholde at se de mangelfulde oplysninger i de daværende jubilarlister, der vrimlede med spørgsmålstejn. Den nymodens opfindelse, der hedder folkeregistre, er mig iøvrigt til uvurderlig hjælp. Jeg kan give et eksempel. En dame blev af kammeraterne opgivet som værende gift med en gårdejer i Himmelev. En henvendelse til folkeregistret dér gav til resultat, dels at hendes mand ikke var gårdejer, men forpagter, dels at familien var flyttet til Roskilde, hvor folkeregistret imidlertid i første omgang ikke ville kendes ved hende. Efter nogen korrespondance fandt man alligevel frem til hendes navn, og det viste sig nu, at man skulle lede efter hende i Fyrendal, hvis folkeregister gav bolden videre til Glumsø. Folkeregistret dér sagde: Skelby, som imidlertid kun var en mellemstation til Toksværd, hvor hun endelig blev indkredset. Altså ikke mindre end 6 folkeregistre måtte jeg i forbindelse med for at finde hende. Jeg ringede til hendes mand, som folkeregistret havde meddelt var vognmand, og fik damen i telefonen, og havde indtryk af, at hun var lige så tilfreds med at blive fundet som jeg med at finde hende.

— De har selv engang i »Roars Kilde« spøgt med Deres »ulæselige« håndskrift. Var der ikke vrøvl med den i skolen?

— Jeg husker ikke noget derom, men sandsynligvis er den blevet værre med årene, fordi jeg ikke kunne overkomme min umådelige korrespondance, hvis det ikke gik meget stærkt. Skrivemaskine har jeg aldrig haft tid til at bruge selv. Heldigvis viser det sig, at modtagerne af mine

Hans Skat Rønø

født i Roskilde maj 1903, søn af plante-skoleejer Jul. Rønø. Student 1922, handels-eksamen 1925, havebrugskandidat 1932, kirkegårdsinspektør i Roskilde 1938. Censor ved »Den kgl. Veterinær- og Landbo-højskole«, medlem af Roskildenser-Samfundets bestyrelse, og iøvrigt »plaget af adskillige andre tillidshverv«. Arbejdet som redaktør af »Roars Kilde« i ti år (ældede ham efter eget udsagn mærkbart). Gift med Ruth Rønø, datter af ing. August Granner.

skrifttegn altid med mere eller mindre besvær kan tyde dem. Sætterne har ikke særlig vanskeligt derved. De siger, at der er system i min skrift, men naturligvis skal jeg passe på at læse en omhyggelig korrektur. Jeg husker, at jeg ved en sådan lejlighed stødte på en mig helt ukendt person, kaldet N. P. Ramm. Det viste sig at være den mere kendte H. P. Hansen. Iøvrigt er jeg ikke nær så slem som tre af mine, nu afdøde, medarbejdere ved »Dansk biografisk Leksikon«: dr. phil. Hans Jensen, også Roskilde-student, professor Frantz Dahl og Niels Neergaard. Deres artikler

forlangte sætteriet i maskinskrift. Det er aldrig hændt mig.

— Mon det ikke hører til sjældenhederne, at en mands arbejde og hobby i den grad, som tilfældet er med Dem, går op i en enhed?

— Jo, jeg tør sige, at jeg er en lykkelig mand. I de sidste 40 år er det blevet mig forundt kun at have med ting at gøre, som har haft mit hjerte. Det er nok derfor, at jeg i dag arbejder lige så ubesværet, som jeg altid har gjort. Jeg mærker ikke alderen, men nyder stadig at have meget om ørene, bl. a. de nye udgaver af både »Hagerups Konversationsleksikon«, »Weilbachs Kunstnerleksikon« og »Dansk Præstehistorie«. Den sidste, der beskæftiger sig med danske præster fra reformationen op til 1870, åbenbarer, hvor stor betydning præsteskabet har haft for dansk kulturliv i århundreder. I vore dage synes de største hjerner hellere at søge over i tekniken og lægevidenskaben end til de humanistiske fakulteter. Præsten er nu kun sjælden sognets åndshøvding. Den nimbus, der før hvilede over ham, er flyttet over til lægen, specielt til overlægen, der nyder en umådelig respekt, som præsten gjorde i tidligere tid. Sådan er udviklingen.

★

Det er sent på eftermiddagen. Redaktøren følger ud gennem forkontoret, som damerne har forladt. Chefen bliver tilbage. Der er endnu meget, der skal gøres.

— En leksikonredaktør, siger redaktør Engelstoft, oplæres gennem årene til en engleagtig tålmodighed. Ingen gør sig forestilling om, hvor meget besvær der er forbundet med at vriste artiklerne fra forfatterne. Jeg skal ind og rykke nogle stykker for femte gang.

*Det er nok en af de bedste artikler!
I den sidste sætning om det i Tids-
et afleveret om eftermiddag. Den er indleveret
at den Formidling i videnskabskredsen
i de den Red. i j. efter at den er færdig!*

En prøve på redaktør Povl Engelstofts karakteristiske håndskrift.

— Tillad endnu et spørgsmål på tærsklen. Hvordan i alverden skal Roskildenser-Samfundet bære sig ad med at finde sine jubilarer, når vi ikke mere har Dem at ty til?

— Ak, kære, gør Dem ingen sorger i så henseende. Jeg agter skam ikke at dø.

Hans Rønø.

Endnu et forum

Efter festen i fjor kom der fra flere af de helt unge, men også fra en del ældre medlemmer — specielt fra en årgang, der var mødt særlig talrigt op — en beklagelse af, at middagen trak så længe ud. De unges motivering var den, at der ikke blev tid nok til dansen, kammeraterne fra den omtalte årgang var kede af, at der ved bordet ikke blev levnet dem tid nok til at dyrke kammeratskabet og more sig sammen. Der blev talt for meget, mente de. Og, tilføjedes det, da vi ikke kunne høre, hvad der blev sagt i den fjerne ende af salen, hvor vi sad, fik vi hverken noget ud af samværet eller af talerne.

I år vil der blive opstillet mikrofon i salen, og alle middagens talere må bevæge sig hen til den. Det giver en garanti for, at intet ord går tabt for selv de fjernest siddende. Samtidig vil man så vidt mulig søge at begrænse talerne noget mere end i fjor. Det er jo også de unges fest, og det er naturligt, at de gerne vil danse en del af aftenen.

På den anden side er det jo kun rart, at der er mange, der har noget at sige. Men i den forbindelse vil vi minde om, at Roskildenser-Samfundet har endnu et forum, Roars Kilde. Hvis jubilarer eller andre kan fortælle noget morsomt eller føler trang til at udtrykke et og andet vedrørende skolen og skoletiden, er bladet altid åbent. Så er der jo bare det, at man helst skal komme i tanker om det en månedstid før festen. Redaktionen slutter normalt den 1. oktober, men indtil da er vi meget glade for bidrag.

Når tanken går til det forbigangne

Efterhånden som man når op i årene og man er i stand til at overse den tid, der muligvis endnu vil blive én beskåret, taber man interessen for fremtiden, og tankerne vender sig mere og mere imod fortiden, det forbigangne. Det er mest barndommen, barndomshjemmet og de første ungdomsår, man beskæftiger sig med. Skoletiden ligger altså inden for dette interesseområde, og jeg kunne have lyst til at gøre nogle bemærkninger om min skoletid.

Jeg gik i forberedelsesskolen et år og seks i latinskolen, fra 1893 til 1900. Jeg boede på Det højadelige Jomfrukloster hos forpagteren alle årene. Jeg kan nu godt se, at de to mennesker, forpagteren og hans kone i høj grad har sat deres præg på mig, og at jeg skylder dem megen tak — måske især ham. Jeg lærte der overbærenhed og retsind, flid og nøjsomhed. Han var første mand oppe på gården og sidste i seng. Jeg mindes ikke nogensinde at have set ham ledig. Jeg ærer og agter deres minde og er glad ved her at have lejlighed til at bringe dem min tak, som jeg håber, de kan mærke i deres himmel.

Nu er huset, vi boede i, borte, og haven, som forpagteren havde anlagt på gårdspladsen, er forsvundet. Det skar mig i hjertet, da jeg så det, og jeg ønsker ikke

at se stedet mere. Ak, hvor forandret.

Det samme siger jeg, når jeg kommer på skolen. Gymnastiksalen og »Den nye bygning« med lovsangssalen er revet ned. Aldrig vil jeg glemme den herlige udsigt, man havde heroppe ud i mod vest: Udsigten var dog uden hensyn til vejret meget bedre ved lovsangen lørdag eftermiddag end mandag morgen.

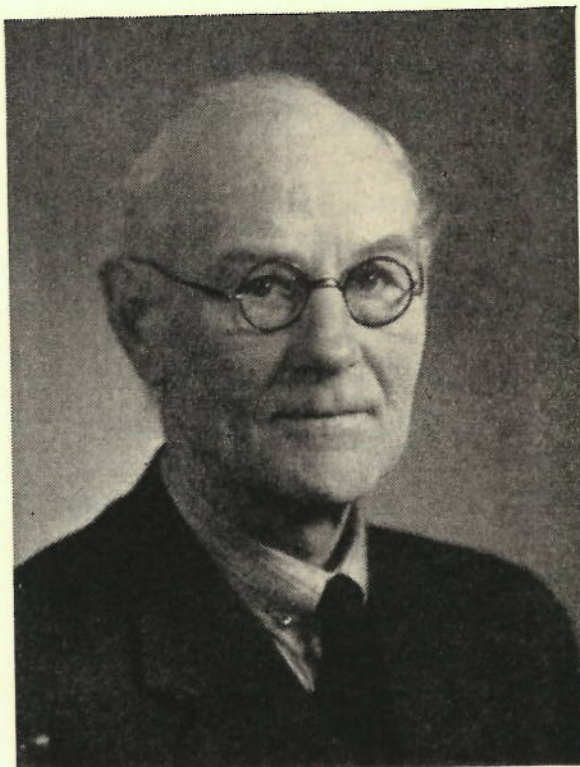
Jeg hører måske mellem de udenbys disciple blandt dem, hvis slægt har haft længst tilknytning til skolen. Min morfar gik her — så vidt jeg kan regne ud fra 1818 til 1822. Min mor har fortalt mig lidt fra den tid. Skolen var naturligvis kun drengeskole. Meget tid tilbragte drengene med leg på domkirkens loft, og for at blive anerkendt som en rask latinskoledreng, skulle man kunne løbe på tagryggen fra Margrethetårnet til gavlen mellem de store tårne og tilbage. Denne leg standsedes dog brat, fordi en dreng til sidst faldt ned, og det holdt han ikke til.

I min tid var skolen endnu en ren drengeskole, og det var jeg egentlig glad ved. Sent vil jeg glemme den grimasse, min gamle rektor Krarup havde, da vi efter hans afgang talte om, at der gik piger i skolen. Det passede ham så sandelig ikke.

Når jeg tænker på lærerforsam-

lingen som den var dengang, er det med taknemmelighed for, hvad den lærte mig. Kun imod en lærer nærer jeg en bitterhed, som det endnu ikke er lykkedes mig at overvinde. Det piner mig hver gang, jeg hører bøn-
nen i Fader vor: Forlad os vor skyld, som vi og forlader vore skyldnere. Jeg håber, at jeg, når mit timeglas udrinder, også på dette punkt må have fred i min sjæl.

Jeg blues, når jeg tænker på vor opførsel i timerne hos i det mindste to af vore gamle lærere. Livet må have været et sandt helvede for dem. Tænk blot, aldrig gik en time til ende uden vrøvl og spektakel. Den ene står for mig som ubændig hidsig, medens den anden var blidheden og elskeligheden selv. Jeg husker endnu, at den første i raseri trak sit store røde skæg henover munden og bed i det, så jeg ventede at se store totter falde til gulvet. Jeg mindes engang i anden klasse, at den anden foruden at undervise os skulle holde orden i den tilsvarende realklasse. Der blev holdt så urimeligt sjov i den anden klasse, at vi besluttede ikke mere at holde sjov i hans timer, og det gennemførte vi. Han forlod skolen den følgende sommer. Efter translokationen, ved hvilken rektor i udvalgte ord havde taget afsked med ham, kom han ind i vor klasse, mens vi samlede vore pakkenelliker sammen. Han holdt en lille tale for os, i hvilken han takkede os, fordi vi altid havde været sådan nogle flinke og elskværdige drenge. Aldrig, hverken før eller siden, har

Christian Qvistgaard Bay

er født 22. juni 1881, søn af godsejer Christian Bay, Follerupgård. Student 1900, cand. polyt. 1906. Ingeniør ved jernbaneanlæg i Canada 1906—15, docent i vej- og jernbanebygning 1917, professor 1946, afsked 1949. Gift december 1919 med Margrethe Kirstine Andersen, datter af fiskeeksportør Peter Andersen, Skagen.

jeg følt mig så lille og ussel. Den tak var så ufortjent, men den varmer mit hjerte den dag i dag.

Den lærer, der har gjort dybest indtryk på mig, og som jeg altid vil mindes med størst glæde, var overlærer A. Petersen, blandt skolens disciple var han kendt som »overlæreren«. Vi havde ham i matematik i femte og sjette klasse (2. og 3. g.). Han var en fremragende matematiklærer, som vi nærrede den dybeste respekt for. Han var pædago-
gen af Guds nåde, men det, der vandt vore hjerter, var, at vi altid i hans timer følte os fuldkommen

trygge, og at vi vidste, at vi i ham havde en trofast ven. Han var født i Årøsund i 1837, blev 1863 den 153. kandidat fra Den polytekniske Lærestalt, secondleutnant i artilleriet og kommandant i skanse 4 på Dybbøl. I 1900 blev han meget syg ved påsketid og efter sin død samme efterår blev han begravet på Gråbrødre kirkegård.

I min tid var det altid skik, at 5. og 6. klasse sloges med sne imod hele den øvrige skole. 5. og 6. klasse tog opstilling i den østre ende af skolegården, medens »de små« var i den vestre ende, som begrænsedes af et smukt lille hus med fem brune døre med grønne tremmer. Midt under et slag så vi »overlæreren« komme med nøgle i hånd, og diskret blev ilden rettet uden om ham. Så snart han var kommet inden for, rettedes alt skyts mod den dør, bag hvilken han var forsvundet. Efter passende tid kom han ud igen, og da han så pladshunden, overlærer Lassen med det store grå tveskæg, råbte han på sit brede sønderjyske mål: Ha! Lassen, Lassen! Det var ganske som da jeg var på Dybbøl.

Mange lyse minder knytter sig til samlivet med klassekammeraterne både i og udenfor skolen. Men meget sammenhold har der ikke været mellem os senere i livet. Jeg husker afskedsfrokosten hos rektor efter translokationen. Vi blev betragtet som voksne og der blev budt os cigarer. Fra frokosten gik vi op til en fotograf, jeg tror bestemt midt på Algade. Da vi kom ud på gaden

igen, skiltes vi uden mange ceremonier. To af mine kammerater har jeg aldrig set siden og tre kun en gang, nemlig til 40-års jubilæet. Jeg skal indrømme, at det er mig en skuffelse, en stor skuffelse endda, at være her som eneste repræsentant for 50-års jubilæet.

For at De nu ikke med alt for stor ret skal kunne sige om mig, hvad der stod i den latinske lærebog: »Senectus loquasius est«, hvilket udlagt er »alderdommen er snakkesalig«, vil jeg — ganske vist uden noget mandat dertil fra mine klassekammerater — bringe vor gamle, hæderkronede skole vor varme tak for de lykkelige år, vi tilbragte inden for dens mure. Vi ønsker Roskilde Katedralskole fremgang og lykke, at den og dens gamle disciple altid må kunne mødes i gensidig forståelse for at opfriske gamle minder.

C. Q. BAY

★

Redaktionen bad professor C. Q. Bay om manuskriptet, efter at han ved rusfesten i fjor havde gjort et dybt indtryk på forsamlingen med denne tale. Manuskriptet kom allerede to dage efter, og det var fulgt af et lille post scriptum, som vi synes hører med som en happy end:

P. S.

Om andre har haft lidt fornøjelse af den tale, jeg holdt, ved jeg ikke, men selv har jeg haft stort udbytte af den, thi, da jeg vågnede søndag morgen, var den omtalte bitterhed forsvunden.

C. Q. B.

Lejrskole er ikke ferie

Roskildenser-Samfundet har det sidste par år givet tilskud til Roskilde Katedralskoles lejrskole. — I denne artikel fortæller adjunkt Knud Whitta-Jørgensen om »livet i lejren«, som på mange måder har betydning for både lærere og elever.

På Roskilde Katedralskole er det årlige lejrskoleophold for eleverne i 3. mellem og II g nu en fast institution. Vi har to år i træk i eftersommeren været på byfestkomiteens sommerlejr, Roars Gård, i Vig i Odsherred. 12 klasser har været deroppe, og i alle tilfælde er det gået fint. Alle de lærere, der har været i lejrskole, har været såre tilfredse med resultaterne, hvadenten de på forhånd mødte op med entusiasme eller med skepsis. Eleverne har naturligvis på forhånd været glade for lejrskolen — alene tanken om at slippe for en uges skolegang —. Selv de elever, der ikke skulle med, har glædet sig — i hvert fald lagde mine elever i forskellige klasser ikke skjul på deres fryd over, at de kunne forvente en række behagelige timer, mens jeg var væk.

Men hvis nogen af deltagerne glædede sig, fordi de skulle have en slags ferie, så er de i hvert fald i den henseende blevet skuffet. Mange af lærerne er kommet aldeles udmattede hjem — dødtrætte af at være i uafbrudt virksomhed fra 7 morgen til 11 aften. Elever, der til daglig klarer sig med et minimum af arbejde, har forbløffet konstateret, at de måtte bestille en masse; men selv den mest dovne konstaterede endnu mere forbløffet, at det var jo ganske morsomt. Det, der gør et lejrskoleophold så morsomt for eleverne, er naturligvis, at de får et arbejde af en helt anden karakter end deres daglige arbejde på skolen; det er et fuldstændig frit arbejde med et emne, de selv har valgt, og de har

selv ansvaret for tilrettelæggelsen og udførelsen. Endvidere er det næsten altid gruppearbejde — i reglen arbejder 3—4 sammen om samme opgave. Selve den viden, eleverne herved erhverver, er i de fleste tilfælde fuldstændig nytteløs og vil ikke kunne gavne dem til deres eksamen. Men det er sikkert sundt at lære noget, der ikke skal bruges til eksamen, og iøvrigt er vel langt over halvdelen af det, eleverne lærer i skolen, uden nytte for dem senere i livet. Men arbejdet er af værdi. Nogle studerer insekter — særlig myrer. De får brug for al deres iagttagelsesevne. Andre studerer egnens oldtidsminder — det vrimer med gravhøje deroppe. Nogle af matematikerne har med held forsøgt sig som landmålere. De fik før afrejsen instruktion af en gammel elev af skolen, landinspektør Erik Thorsen. I lejrskolen opmålte de så grunden, regnede arealet ud og tegnede et kort. Ved flere opgaver er det nødvendigt at interviewe folk på egnen f. eks. skovfoged, sognefoged, præst, skolelærer, håndværkere og landmænd. Alle på egnen har været ovenud elskværdige. Mange elever er blevet inviteret på kaffe eller andet godt, når de er kommet på besøg et sted for at få nogle oplysninger. Det er egentlig ikke mærkeligt, thi eleverne fra Katedralskolen er jo tit fulde af charme. Man kan godt forstå, at kommunesekretæren i Vig bliver glad, når der kommer fire søde unge piger, som efter mange høflige undskyldninger spørger, om de må få nogle oplysninger om kommunens administration.

Resultatet af deres undersøgelser nedfældes eleverne så i en rapport. Mange af disse rapporter er nydelige værker, smukt skrevet og forsynet med pæne tegninger og fotografier. Et enkelt hold fik yderligere en kammerat til at forsyne rapporten med et

forord, hvori det epokegørende værk anbefales til det læsende publikums bevågenhed. Men selv om rapporten er nok så smuk, så er det dog ikke den, der er det væsentlige. Det vigtigste er de iagttagelser og undersøgelser, der går forud.

Det, eleverne glæder sig mest over i lejrskolen, er dog nok samværet med kammeraterne — måske også lidt med os lærere, for vi viser en anden og mere hyggelig side end til hverdag. Eleverne har jo en del fritid; den anvendes til badning, boldspil, kortspil, sang og leg. Reglementet for lejrskoler kræver, at der altid skal være en lærer med, når eleverne går i vandet. Han skal tilmed være først i vandet, sidst oppe og hele tiden længst ude. Mange af os arme lærere har på den konto hentet os en forkølelse i lejrskolen. Kortspil er meget populært i gymnasiet — også hos lærerne, for der hersker en velsignet ro, når hele flokken sidder og spiller kort. Det gør der just ikke, når eleverne synger — og de kan blive ved at synge i timevis. Fælleslege om aftenen i pejsestuen er almindelig skik. Mellemskoleeleverne vil lege hver aften og helst nye lege hver aften.

To lærere, artiklens forfatter og lektor Skov, dyrker lejrlevets glæder.

Adskillige legebøger kan slides op i en lejrskole. Gymnasieeleverne vil gerne passe sig selv engang imellem; det får de lov til, for lærerne vil også gerne passe sig selv en gang imellem. Men også i gymnasiet sætter de pris på, at lærerne foranstalter underholdning nogle aftener. I II gm's lejrskole i år var der tre sådanne aftenunderholdninger. Den ene aften var programmet fastlagt af en elevkomité, og lærerne blev udsat for de frygteligste ting, bl. a. »Hvem ved hvad« i moderne danseplader (der røbedes til elevernes hovedrystende fryd en forfærdende uvidenhed om Danny Kaye, og hvad de nu hedder). De andre aftener var det lærerne, der stod for underholdningen. Lektor Skov optrådte som konferencier iført høj hat, papnæse og forskellige brogede beklædningsgenstande. Alle morer sig glimrende ved sådanne lejligheder — ikke mindst lærerne.

For de fleste hold er et orienteringsløb i omegnen et betydningsfuldt punkt på programmet. Således løb IIg'erne i år et natløb med 8 punkter fordelt over en strækning på 12 km. Deltagerne medbringer lommelygte, kompas og en kortskitse, de selv har lavet. De tvinges til at læse et kort og orientere sig i terrainet. Det er jo noget, enhver bør kunne, og så morer de sig dejligt.

Som man forhåbentlig vil forstå, er et lejrskoleophold af stor betydning for en klasse. Det giver ganske vist et afbræk i skolearbejdet, men skolen mener, at det, man opnår af værdi for eleverne, betydeligt opvejer ulemperne. Dertil kommer, at lejrskoleopholdet er fortrinligt egnet til at skabe det rette kammeratskab og sammenhold i en klasse.

Det eneste kedelige ved den fortrinligt indrettede Roars Gård er, at opholdet er temmelig dyrt — og så er det ærgerligt, at det ikke er Katedralskolens egen lejr. Fik vi en grund — ikke alt for langt fra Roskilde — kunne vi måske selv være med til at bygge huset. Vi savner et sted, hvor klasser kunne tage på besøg i småferier og week-ends.

KNUD WHITTA JØRGENSEN

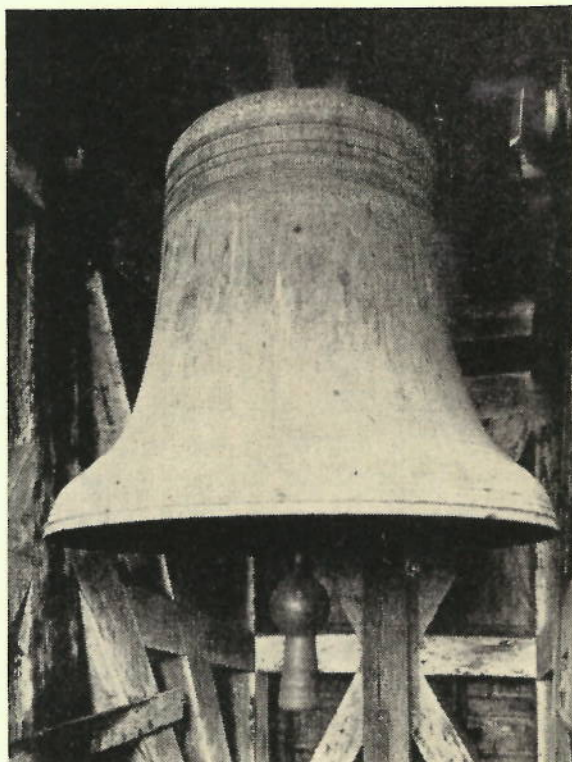
Klokken

Højt i sit tårn hænger den vældige klokke, vor største bevarede fra middelalderen. I halvfemte hundrede år har dens dybe tone henrullet over støvet. En åndens opløfter. En kødets nedtrykker. Rigets røst burde den have været. Danmarks Big-Ben.

En stormand af særegent format, biskop Johan Jepsen Ravensberg, skænkede den til Roskilde kirken få år før den store omvæltning, næppe anende det nære Ragnarok.

Den gjordes i det Herrens år 1511 af den fornemme klokkemester Johannes Fastenove. Af alle elementer skabtes den. Jorden gav den stof. Ilden skænkede den sjæl. Et lykkeligt værk af en lykkelig mand.

»Jeg priser den sande Gud, jeg kalder folket, jeg samler præsteskabet, jeg begræder de døde, jeg dyrker helgenerne, jeg pryder festdagene, min røst er en skræk for alle onde ånder«, sådan lyder — oversat fra latin — klokkens indskrift. Kun kort tid vedblev den officielt at dyrke helgenerne og samle præsteskabet.

Men løftede den sin røst, var det som et sursum corda; indtil dens livsnerve blev sønderrevet.

Mærkeligt var det før i tiden at overvære ringningen med den store klokke. Straks man begyndte opstigningen ad tårnets vindeltrappe, slog en underlig, tungt susende gungren een imøde, som slaget i et monstrøst og eventyrligt urværk. Vindeltrappen holder op, tilbage er et lille stykke trappe i lige løb. Oppe fra kommer tordenen ned mod een i fulde kaskader, en dyb melodisk tone, som for hvert knebelslag folder sig ud. Men i samme øjeblik, man står i selve tårnrummet, er det hele forbi, drønet opfattes ikke mere som tone, den har endnu ikke fået plads til at danne sig; det er kun larm, larm, metal, der tærskes mod metal.

Dér svinger vældigt det store,

irrede metaluhyre i sin tunge tømmerstol, som sitrer og dirrer; den rustbrune knebel rækker som en tunge ud af klockens gab og slikker op mod bjælkerne.

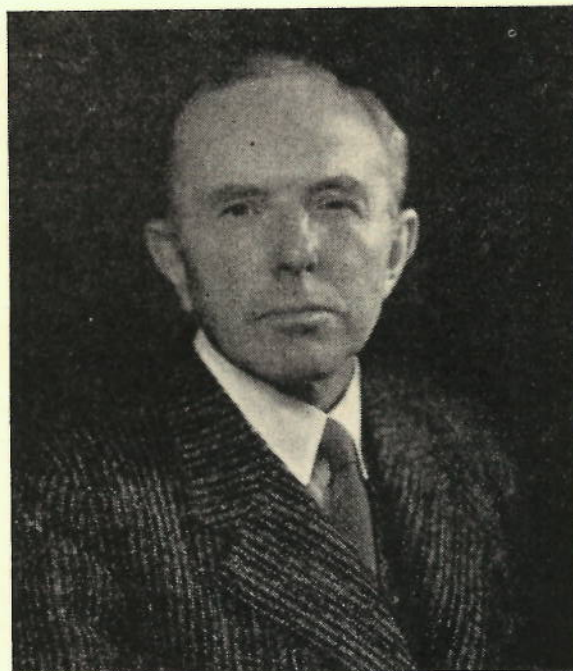
Klokken svinger og svinger, man ser ikke den bevægende kraft. Men deroppe, øverst oppe, oven over klokken gynger hele loftet om en akse, op og ned, ned og op, som en mægtig vippe. Man stiger højere op, til etagen over klokken. Og gåden er løst. Her hænger fire svedige mandfolk som aber i et par bomme, to og to over hver ende af den mærkelige vippe, op og ned jumper de, taktfast hæver og sænker de sig i armene. Det er sjovt, men det giver tørst.

Hver ringning krævede otte mand. I pausen tog det ene hold sig en øl og hvil på et par bænke. Alt i orden: sved og øl skal der til.

Hvad er en klokke uden levende menneskekraft. Stridig kamp må kæmpes med de mægtige malme for at aflokke dem den hele tonefyldte, udløse deres inderste sjæl. Som en tung pendul skal klokken svinge, helt ud fra hanke til mund, og kneblen med fuld kraft drøne mod dens sider.

Nu er den store klokke kuperet. Mekanisering og nemhed har også taget den i besiddelse. Per Gantes genvej, som blot snyder menneskene.

Klokken fik i 1939 »moderne« ophængning. Kuglelejer lad gå; men ophængning ved tyngdepunktet — en vederstyggelighed. Klokken svinger ikke mere, den dingler

Arthur Fang

født i Roskilde den 14. juli 1882, søn af købmand, bryggeriejer F. R. Frederiksen. Student 1901, journalistisk virksomhed, bestyrer af Roskilde Bryggeri 1914—19, bryggeriejer 1919. Har i årenes løb skrevet en lang række artikler, afhandlinger og bøger om lokalhistoriske emner, heriblandt en stor del om det gamle Roskilde. Gift med Magna Fang, f. Jensen. Bor i L. A. Rings tidligere hus på Havnevej i Roskilde.

omkring sig selv. Den ringes ikke; men en lille enlig mand står et sted langt nede i tårnet og piller lidt ved et reb.

En slap og afdanket tone skvulpes dovent ud af tårnlugen. Hvor er storheden, den gamle elan, den vældigt løftende kraft, den som fra himlens dyb henrørende tone?

Ikke total demolering, men en — for mange — kun delvis mærkbar reducering; en henvisnen i betydningsløshed, en vegeteren i eksistens — men ikke liv.

ARTHUR FANG

C. C. Christensen og hans geografi

»De døde rider hurtigt.« — Allerede er forløbet godt og vel en snes år, siden C. C. Christensen's lærergerning afsluttedes, og i 1935 læste vi *Holger Rørdam's* korte, smukke, sande nekrolog i ROARS KILDE. Måske vil dog gamle elever finde det berettiget, at han mindes endnu en gang, og at en af dem, der i sin skoletid oplevede, at hans lærebog i geografi så lyset, rister ham en rune. Uden tvivl fortjener C. C. Christensen noget mere end blot at nævnes som et led i rækken af lærere, der lagde deres livs arbejde i undervisningen af den kommende slægt — og derefter overgives til hastig forglemmelse.

Tanken opstod ved læsning af *Johnstad-Møller's* artikel i ROARS KILDE 1950, hvor C. C. Christensen og *Hauch* er de eneste, han fremdrager af mindet om skoletidens lærerstab. Om den sidste beretter han en længere karakteristisk og morsom anekdote, og her kan det måske parentetisk være tilladt at udtale forundring over, at ingen (jeg tænker særlig på de ældre) har følt sig kaldet til i ROARS KILDE at give en fyldestgørende karakteristik af denne mærkelige mand, uden sammenligning den interessanteste og mest markante personlighed blandt Roskilde skoles lærere. Af C. C. Christensen giver *Johnstad-Møller* kun et ganske kort rids: »For mig — skriver han — står C. C. Christensen som idealet af en pædagog; vi holdt af hans fag, og vi holdt af ham, og vi følte, at han også holdt af os; når han en sjælden gang blev vred, var vi mere ulykkelige end bange, thi hans vrede virkede som retfærdig harme, selv om den kunne ytre sig som helt ubændig hidsigthed.« — Jeg skulle tro, at denne karakteristik

bifaldes af alle, som har haft C. C. Christensen til lærer.

Idealet af en pædagog! — Ja, mon han ikke var den bedste? I hvert fald indenfor min tids lærere, blandt hvilke der dog også var andre fortrinlige pædagoger.

Jeg ved ikke, om geografiundervisningens historie er skrevet, og om han har fået den ham tilkommende plads som pioner — eller rettere pioneren — eller om det er gået som så ofte, at man glemmer den, som indførte, hvad alle nu anser for en selvfølge.

Hvad havde man at byde det hold elever, som i 1898 begyndte i Roskilde Katedralskole? — En glædesløs og billedløs lærebog, tør og trist som en ørken, evindelig opremsning af tal og navne (de tyske stater f. ex.), som vi ikke kunne se vedkom os det ringeste. Man syntes, at geografien netop indeholdt alt det, man ikke havde lyst at vide: oplysning om, at landene i nogle tilfælde havde et absolut monarki, i andre et monarki, som indskrænkedes af en folkelig forsamling, der hed Cortes, o.s.v. Hvad siger det en skole-dreng?

Så kom i 1899 C. C. Christensen's geografi, en virkelig begivenhed i skoleverdenen. Om den vakte særlig opmærksomhed, og muligt modstand, blandt lærerne, er mig ukendt. Men jeg tager mig lov til at tale fra et elevsynspunkt, fordi mit hold var det første, som benyttede denne lærebog. — Ja, vi overværede så at sige dens fødsel. Hvor »Kresse« glædede sig til dens udgivelse! Han havde korrekturark med i timerne og læste op; jeg husker tilfældigt en lang sætning om fjorden med det mærkelige ulogiske navn: »Lysefjord, i hvis bund der hersker evigt mørke.« — »Det kan dog vist forkortes«, så stregede han

noget ud og gik videre med korrekturlæsningen, som dog strengt taget ikke angik undervisningen. Endelig kom da bogen; vi købte hos ham selv billige eksemplarer, som var sammenhæftede af udhængsarkene — og havde man set magen?

Der var billeder i den, endda mange billeder. Måtte nogle af disse efter sagens natur være traditionelle — rådhus, kirker, mindesmærker og desl. — så viste dog adskillige af dem blik for det virkelig karakteristiske. Mange af eleverne bevarede mindet om pustaen med vippebrønden, det hollandske marsklandskab, renhjorden i Lapland, Glencorepasset i det skotske højland og sendte deres gamle geografi en tanke, når de oplevede disse landskaber i virkeligheden.

Nutidens Roskildenserungdom har måske svært ved at se, at det var noget særlig epokegørende at udgive en geografi med billeder. Men det må erindres, at datidens skolebøger var absolut billedløse. Undtagelse blev kun gjort med læsebøgerne for de ganske små (ABC'erne og »musebøgerne«) og så naturligvis med naturhistorien. Men i geografien kunne man — i hvert fald teoretisk — få ug til examen uden at have set noget billede af pyramiderne, Peterskirken og de norske fjælde.

Næsten revolutionært må det have virket, at han ved hvert land skildrede folkekarakteren: franskmænd og tyskere, englændere og hollændere o.s.v. Jeg mindes, at dette af eleverne følte som noget nyt, æggende. Men — spurgte vi os imellem — hvad mener han nu om os selv? Han dristede sig til at citere en lyrisk digter (tænk i en Geografi!), *Chr. Richardt's* geniale sammenstilling af de nordiske folks lynne med det nationale træ: de prikne nordmænd (nåletræerne) og de pyntelige svenske gossar (birkene). Men de magelige danskere, (under de skyggefulde bøge) glemte han at fortælle om. En elev stillede engang spørgsmålet og fik det svar, at vi danske vistnok var en smule ængstelige for, at andre skulle finde os latterlige — ikke så dårligt set, omend naturligvis langt fra udtømmende. Men viser det ikke,

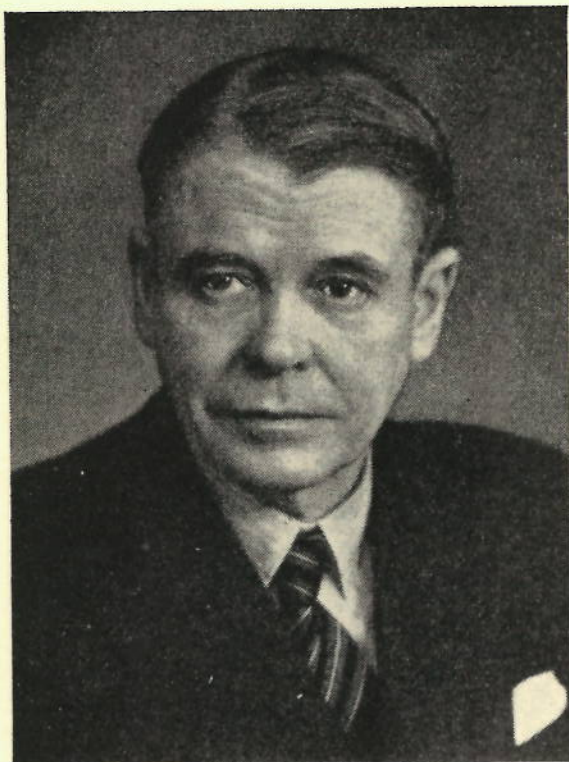

C. C. Christensen.

at hans bog satte tanker i sving og vakte diskussion hos de unge?

Mest af alt virkede den nye geografibog ved den levende, åndfulde sproglige fremstilling, udsprungen af en rejselyst, som hver af os kunne føle og fatte. Alperne var for ham en åbenbaring af naturens skønhed og vælde: »Alperne — skriver han — ere Europas skønneste Bjerge. Sete paa Afstand vise de sig som hvidlige eller rosenfarvede Skyer. Komme vi nærmere, møde vi først ud mod Slettelandet de skovklædte Forhøje med skønne Søer og rigt dyrkede Dale... Og trænge vi dybere ind mellem Bjærgene, træffe vi stadig nye Billeder: Skummende Fjældbække... larmende Vandfald styrte ned over Klipperne, og fra Dalens Bund til Bjærgets Top overser Øjet en Række Plantebælter — Agerland, Løvskov, Naaleskove, Alpeegne —, der hvert give Bjærgsiden sin Farvetone, indtil øverst oppe den evige Sne straalere os i Møde, blændende hvid.«

Sådan kunne en ung student finde på at skrive hjem fra en fodtur i sommer-

G. V. Th. Borries

er født 11. februar 1887 i Køge, søn af sygehuslæge C. A. Borries. Student 1904, medicinsk embedseksamen 1912, dr. med. 1920. Overlæge ved oto-laryngologisk afdeling på Sct. Josephs Hospital 1937. Har foruden en række lægevidenskabelige arbejder udgivet »Tekniken ved videnskabelige Afhandlinger«, »Levnedsbog for alle«, »Patientsprog« m. m. Gift 1933 med Astrid Borries, datter af overretssagfører Christian Marqvardt.

ferien. Og det var noget, skoleeleverne kunne forstå. — Men de gamle lærebogsforfattere må have vendt sig i deres grave: rosenfarvede skyer!

Hvor var hans rejseglæde ægte — og hvor beskedne hans forudsætninger. Norditalien var vist dengang yderste grænse for hans rejsefærd. Man havde jo i de dage sørget godt for, at der var en økonomisk kant for selv vor største geografilærers rejseudskejelser. Nå, senere skal han have indhentet en del af det forsømte.

Det siger sig selv, at den trang til at se »alle de riger og lande«, som ulmer i enhver skoledreng, fik forøget næring af

Kresse's undervisning. Uden tvivl har han ansvaret for, at en og anden af hans elever måske har trottet noget mere om på globen end strengt fornødent. Dog, disse har forlængst tilgivet ham, endda måske fra fjerne verdensdele sendt ham en taknemmelig hilsen, fordi han lærte dem, hvad geografi er.

Men ville han gøre stoffet interessant, var det dog ikke meningen, at det skulle være bare sjov altsammen. Geografien skulle ikke være en morskabsbog. Tværtom sporede man en tydelig videnskabelig tendens, som gav de unge hjerner nok at tumle med. Han lagde største vægt på kartografien og syslede vist allerede før lærebogens udgivelse med nye landkort og atlas'er. Vi skulle vide, hvorledes bjerge, floder, byer og fjorde lå i forhold til hinanden. Han gav også geologien en særdeles fremtrædende plads — for Danmarks vedkommende hele ti sider — og adskillige af illustrationerne gengav geologiske fænomener. Af en eller anden grund formåede han dog ikke at gøre denne del af stoffet levende i samme grad som det øvrige, men han lagde stort arbejde deri. Jeg mindes, at han oplæste det meste af en roman om det forhistoriske menneske (*Rosny: Vamireh*). Den begyndte sådan: »Det var for tyve Tusend Aar siden. Nordpolen pegede den Gang mod en Stjerne i Svanen«. — 20.000 år! Det var den yderste grænse for menneskelig tilværelse, man dristede sig til at antage på den tid. Men tallets ufattelige størrelse gav os gåsehud og astronomisk svimmelhed.

Når C. C. Christensen's navn særlig nævnes — og vil blive bevaret — i forbindelse med geografiundervisningen, er det rigtigt, for såvidt som dette fag stod hans hjerte nærmest og var genstand for hans største indsats. Men han var jo også lærer i naturhistorie (som det kaldes med et fjollet ord). Rent personlig ville jeg være tilbøjelig til at sætte hans undervisning i zoologi og botanik fuldt på højde med geografiundervisningen. Som han kunne gøre fremmede lande og folk levende for os, evnede han at fortælle om

dyrene på enestående livfuld måde og skildre deres ejendommeligheder med skarp-syn, fantasi og humor; jeg kan huske, at vi sammenlignede ham med *Kipling*. Han havde en mærkelig evne til at gengive stoffet med en sådan friskhed, at man næsten fik det indtryk, at det var ham, der først havde opdaget det.

Som i geografiundervisningen havde han forståelse af, at eleverne måtte se de ting, de skulle danne sig et billede af, ikke blot læse om dem. Til timerne i botanik medbragte han friske planter i sin botaniskasse. Allerede omkring århundredskiftet lykkedes det ham at få åbnet en botanisk have nærved skolen — dengang vist en sensation. Han bad os Køgensere om at skaffe gyvelplanter fra Køge Strand; gyvel voxede ikke ved Roskilde.

»Vi holdt af ham, og vi følte, at han også holdt af os,« siger *Johnstad-Møller*, og det er rigtigt. Dog var der noget ved hans personlighed, som gjorde, at man ikke kom til at stå ham nær rent personligt, således som det kunne være tilfældet med andre lærere. Han delagtiggjorde os i sine egne følelser — begejstring, had, foragt — og forstod at få os til at dele dem. Men næppe nogen af eleverne kunne sige at være hans nære ven. Og skønt det må være givet, at en mand med hans natur må have følt stærke sympatier og antipatier overfor de enkelte elever, var der ingen af dem, som anede det. Jeg mindes i det mindste aldrig at have set ham vise dette udover den for enhver lærer naturlige glæde over de flinke og ærgrelse over dovenlasene. Der er grund til at nævne denne egenskab, som vist er yderst sjælden blandt lærere, og ganske enestående, hvor talen er om en lærer med en så stærkt personlig undervisning. Han skabte kontakt med eleverne, ikke med eleven, og kontakten gjaldt faget, ikke læreren. Muligt hang dette sammen med en vis indesluthed og skyhed i hans vistnok ret sammensatte natur. Enspænder var han jo. Men snarest bør årsagen måske søges i hans store retfærdighedssans. Ingen skulle sige, at han havde favoriter.

Fra hans yngre år var helbredet svækket af slid og sygdom. Ikke sjældent måtte timerne foregå i hans hjem; han var jo ikke sådan at erstatte. Mærkeligt, at en syg mand kunne virke så frisk og levende. For egentlig følte han sig vist aldrig rigtig rask. Der var noget sammensunkent og trykket ved hans lille skikkelse, som var ældet før hans bedste år. Men et prægtigt hoved havde han. Trods det iltre temperament var der en mærkelig ro over hans træk, som havde han lige rejst sig fra arbejdsbordet efter mange timers læsning. Der var energi over hans profil, den græs-plæneklippede, jerngrå manke, det korte tætte overskæg. Hans fyldige underlæbe, der kunne skyde sig stædigt frem og opad, når han udtalte en stærkt personlig mening, vidnede om vilje, sejghed og trods. Jeg erindrer, at jeg fandt, at netop sådan skulle en geograf se ud, og sammenlignede ham i tankerne med *Sven Hedin*. Da jeg mange år senere fik anledning dertil, kunne jeg virkelig spore en lighed, omend den svenske verdensmandsmæssige elegance var C. C. Christensen nægtet.

Hans undervisning var ikke — som *Hauch's* — sprudlende, impulsiv, spirituel, begejstret, appellerende direkte til den enkelte elev, men stille, stærke, følte ord, som trængte ind og sad hvor han ville, de skulle sidde. Ofte lange enetaler, under hvilke han ikke så på eleverne, men sad med siden til klassen, det ene knæ over en stolearm og den lange pegepind vuggende op og ned. Hans på een gang trætte og vågne øjne med den mærkelige mellemfarve mellem brunt og gråt kunne få et fjernt, næsten visionært udtryk. Vi følte — og delte — hans udlængsel og rejseglæde, de fagre riger på jorden. Når han således gav tankerne frit løb, kunne han komme ind på mangt og meget, som lå udenfor hans fag. Det kunne med rette siges, at intet menneskeligt var ham fremmed. Ofte skildrede han historiske personligheder og begivenheder i forbindelse med landene, lejlighedsvis strejfede han etiske spørgsmål, psykologi, de menneskelige temperament.

»Hvem af jeres lærere er flegmatikere og hvem kolerikere?« spurgte han en dag. Det var naturligvis *Lassen* og *unge Krarup* (som han dengang hed). Vi elever fandt det ganske vist sjovt og højest illustrerende, men samtidig en smule nærgående overfor hans kolleger. Intet lå ham dog fjernere end at være illoyal, og i virkeligheden var det jo ganske uskyldigt; *Lassen* og *Krarup* ville såmænd ikke have protesteret, om det var kommet dem for øre. Set med datids øjne er det ret pudsigt, at det er læreren, som fremkalder forargelse hos eleverne ved en udtalelse om andre lærere.

Selv var han mindst af alt flegmatiker, men han kunne heller ikke kaldes koleriker i den forstand, at han kogte over ved enhver foranledning. Ingen, der kendte ham, var dog i tvivl om, at der var glødende lava i vulkanens indre. Det kunne ske, at han gav sin harme luft i en voldsom eruption. Men den ubændige hidsighed, som skal have grebet ham ved visse lejligheder, kom ikke frem i de år, jeg kendte ham.

Politiske spørgsmål omtalte han ikke, men af tilfældige ytringer forstod vi, at han var en fjende af social uretfærdighed — en ganske naturlig indstilling hos en mand, der som han havde kæmpet sig frem under vanskelige kår. Han kunne også ivre mod tyranni og arrogance af enhver art, endog hvor kun han selv var i stand til at se den.

Et karakteristisk eksempel kan nævnes. I en af klasserne gik en håndværkersøn, som alle — også nogle af lærerne — kaldte ved et *nom de guerre*, som hentydede til faderens livsstilling, uden at nogen tænkte derover. Øgenavne, tildels højest ondsindede og sårende, har vist altid været skoledrenge (og læreres) lod, og ingen anede, endsige tilsigtede, at der skulle ligge nogen brod i det lille, nemme ord, så meget mindre som han var en god kammerat og særdeles dygtig. Men da C. C. Christensen en dag hørte en elev bruge ordet, blev han aldeles opbragt: »Hvad bilder du dig ind? Man kunne lige så godt kalde dig for kull!« (hans fader var vist kulgrosserer). Det mærkelige var, at

»Kresse« havde ret. Øgenavnet havde faktisk givet anledning til komplekser og blev efter fælles aftale mortificeret. Det turde være ret enestående, at skoledrenge giver afkald på et øgenavn på en lærers bud.

Hans stilling til religionen fik vi ikke meget indtryk af. Da vi efter konfirmationen atter mødte i skolen, sagde han ironisk: »Nå, har I så alle sammen fået ravryhr?« (ravrør) — en smule sjællandsk accent i vokalerne bevarede han jo fra sin barndom på landet. Men ved en anden lejlighed, da han kom ind på at tale om hævnfølelse, spurgte han: »Kan kristne mennesker hævne sig? — Nej, ser I, kristendommen hævner sig ved at tilgive.« Der blev med eet så underlig lydlost i klassen. Ingen havde ventet, at C. C. Christensen ville udtale sig om religiøse spørgsmål.

Det fortaltes i min skoletid, at C. C. Christensen var udset til professoratet i geografi, men afslog dette til fordel for sit skolearbejde. I hvert fald benyttedes han gennem en menneskealder af universitetet som censor i geografi, til tider også i geologi, og var under to professorvakancer konstitueret til at examinere i geografi ved embedsexamen.

Om han var blevet lykkeligere ved en universitetsstilling, må synes tvivlsomt. Det mål, han sigtede mod, var at omlægge undervisningen efter moderne principer, udarbejde de bedst mulige bøger, billeder og kort og i det hele at hæve geografien op i det faglige og pædagogiske plan, som efter hans mening var det rigtige.

Det lykkedes ham fuldkomment. Tiden har forlængst givet ham ret. Geografiundervisningen foregår nu efter de af ham lagte linier, og der er vel næppe en eneste af de ting, han indførte, som ikke er blevet stående. Gamle elever glæder sig ved at finde hans geografi med mange af de kendte billeder i deres børns og børnebørns skoletasker. De mindes hans timer med glæde og nævner ham som idealet af en pædagog. Kan en lærer nå mere?

G. V. TH. BORRIES

Gymnastiklærer Jensens afsked med skolen

Ved sidste skoleårs udgang forlod løjtnant Vald. Jensen skolen. Vi bringer her de afskedsord, den populære gymnastiklærer sagde ved translokationen. De karakteriserer helt løjtnant Jensen, hans følelser for skolen, hans venskab for gamle og unge elever.

Det kan ikke skjules, at det er med vemodige følelser, jeg på denne sidste skoledag må sige farvel til den gamle, traditionsrige skole, hvor jeg altid har følt mig hjemme, til lærerkollegiet og til hele den skare af glad ungdom, som jeg i 42 år har glædet mig over at virke iblandt; men loven er ubønhørlig, den skal efterkommes, og jeg må være glad og taknemlig for, at jeg har fået lov at tjene skolen i de mange år og lige til denne dag så godt som i fuld vigeur.

Ville man spørge mig, om det er svært at være gymnastiklærer, vil jeg svare nej! Ganske vist er det et fag, der spænder over et stort område, men det er et dejligt fag, og har man det lokale og den idrætsplads, som er nødvendig, så går det hele ganske let; har man det ikke, er man noget handicappet, og det kniber med at nå det, man gerne vil.

En af mine gamle elever, der nu

Løjtnant Vald. Jensen.

er adjunkt og ansat ved en jysk statsskole, skrev i et brev til mig, at eleverne var flinke og rare at have med at gøre, men de var altfor tavse, der manglede liv og humør. Det har vi heldigvis ikke manglet hos os. Jeg har det indtryk, at eleverne altid glæder sig til en gymnastiktime.

Når man nu ved slutningen tænker tilbage på de mange år i skolens tjeneste og vil prøve at gøre regnskabet op, synes aktiverne alt for små — men alligevel bliver re-

sultatet, at arbejdet ved skolen har været en lykke for mig. Jeg har med glæde gået til skolen hver eneste dag, og deri har børnene og de unge mennesker deres store andel.

Jeg har forsøgt at yde det bedste og fremelske det bedste hos eleverne.

Rektor og lærerkollegiet har vist mig den ære at feste for mig på skolen, en dejlig fest, der altid vil være mig et kært minde om lærerkollegiet ved Roskilde Katedralskole. Vi har således på den smukkeste måde taget afsked med hinanden.

I dag skal jeg tage afsked med alle jer kære børn og unge mennesker, som jeg altid har følt glæde og tilfredshed ved at være lærer for.

En del af jer er nået dertil, at I skal sige skolen farvel, men efter vel overstået eksamen gør I det sikkert med glæde og uden tårer.

I har haft lejlighed til at erhverve jer de kundskaber, som er nødvendige for at blive dygtige og gode borgere i samfundet. I skal nu ud til dagens larm og verdens strid, I skal ud og bane jer vej til en livsstilling.

I vil sikkert erfare, at det, hele verden savner i dag, er tryghed. Giv jer derfor tid til, inden I går herfra i dag, endnu en gang at se på den gamle skole her ved domkirken, og tænk på, at livet i den er gået videre trods skiftende tider, måske kan den for jer blive et symbol på, at kundskab og ånd altid vil bestå.

Til lykke med jeres eksamen, og held og lykke i tiden fremefter.

Og alle jer, der bliver tilbage på skolen, I må være lykkelige over, at I er kommen inden for skolens port, der står mange udenfor, som gerne vil ind. I har fået chancen, men denne chance forpligter jer over for skolen, over for jeres hjem og over for jer selv. Det er nu jer, der i fremtiden skal gøre skolen ære.

Jeg takker for dejlige blomster og de ord, der fulgte med, for varme håndtryk, for jeres gode humør, venlige smil og milde øjne, der i høj grad har bidraget til at holde mig ung både i sind og tanke.

Gå nu ud og hold en rigtig god sommerferie.

Jeg takker Dem, hr. rektor, for Deres venlige ord. Det kan undertiden være en vanskelig opgave at være skoleleder, man bliver ofte stillet over for dette at skulle tage en beslutning, hvor der straks skal siges ja eller nej, og det kan være svært at vælge det rigtige.

Jeg har lært Dem at kende som en flink og loyal rektor, som man trygt kan henvende sig til i alle spørgsmål.

Jeg takker for den tillid, De har vist mig, for god forståelse og for godt samarbejde i de år, De har ledet skolen.

Og sidst, men ikke mindst, takker jeg alle mine kolleger for godt samarbejde i de mange år, de år har bragt mig så mange glæder og oplevelser, så jeg dårligt kan tænke mig, det nu er slut.

Jeg beder Dem alle sammen med mig hylde vor gamle skole i et tre-foldigt leve.

De første prygl jeg i skolen fik —

Forleden fandt jeg min tiårige søn på loftet. Han sad mistænkelig stille, bøjet over en flammet grøn bog med anløben hvid navneplakat og betydede mig med en håndbevægelse, at han ikke måtte forstyrres.

— Avra, mor, bemærkede han noget efter. Den var vel nok go' med dig!

Da forstod jeg, at han havde nået det, der aldrig timedes mig: at få lov at se sin mors karakterbog.

Nu var det sådan, at mine egne forældre med bestemthed hævdede, at de begge altid havde været nummer ét i skolen. Det havde alle forældre ved et pudsigt tilfælde i hine tider. I mine første skoleår hældede jeg nærmest til den anskuelse, at en flodbølge, et jordskælv eller en anden grundig foreteelse med et slag havde fejlet alle de mindreværdige fra forrige generation bort og kun ladet nummer ét'erne blive tilbage. Senere blev jeg klar over, at landet måske kunne ligge noget anderledes.

Men i hvert fald krævedes det af alle de påståede nummer et'eres afkom, at de skulle leve op til de stolte familietraditioner. Da der som bekendt kun er én førsteplads i hver klasse, måtte en del børn af praktiske grunde vige til fordel for de mere ihærdige arvtagere af forældre-

intelligensen. Jeg var blandt dem, der ofrede sig, hvilket hverken skolen eller mine forældre efter min mening forstod at værdsætte i tilstrækkelig grad.

Da min søn mange år efter skulle i skole, spurgte han mig, om jeg havde været »meget dygtig i klassen«. Jeg kunne da i overensstemmelse med sandheden og klog af mine forældres skade svare, at jeg bestemt ikke havde været dygtig nok. Hvis jeg havde været mere flittig, var jeg sikkert også blevet meget klogere. — Hvortil Christian meget fornuftigt bemærkede, at han agtede at blive mere flittig, fordi det altid var rart at være klogere end sin mor.

Man kan altså ikke sige, at karakterbogen på loftet beredte ham noget egentligt chok. Han sad bare og frydede sig, fordi han var bedre til regning, geografi og historie end jeg, og ærgrede sig over et enkelt ug÷ i et fag, hvor han kun havde mg+. Jeg skal nok nå dig, sagde han.

Og så kom det pludselig med dybt forarget stemme: — Hvor har du været skrap, mor! Og af rektor *Boëtius'* sirlige, men noget ulæselige skrift tydede han følgende:

»Elise er i dag blevet bortvist fra tysktimen på grund af pjanket op-

førsel. Gentagne tilrettevisninger hjalp ikke.«

I samme sekund rykker jeg tyve år tilbage i tiden. Det er tysktid, vi har adjunkt *Werner*. Jeg hører efter gennemgangen af lektien med det ene øre, mens jeg koncentrerer mig om noget andet og vigtigere: Forberedelsen til *Rathsachs* latin-time, som ville følge umiddelbart efter. (Når jeg tænker tilbage på min skoletid, forekommer det mig, at jeg var meget bange for *Rathsach*, men altså ikke så bange, at jeg kunne strække mig til at læse hjemmefra til hans timer.)

— Vil Lise fortsætte, siger *Werner*.

Jeg lægger bogen op på pulten, men ak, den forkerte bog. Jeg er midt inde i en sætning om *Hannibals* genvordigheder i *Alperne*, før jeg opdager, at jeg er ved at tage forskud på latintimens rædsler.

På pigeskolen, hvorfra jeg var direkte importeret, valgte man at klare den slags situationer med et mægtigt fnis. Jeg griber til denne udvej, men den ellers så rare *Werner* synes ikke at goutere det. Han bliver gal, og jo galere, jo mere griner jeg. Tøset og fjollet ligger jeg ind over latinbogen og morer mig, mens fniset smitter hele klassen.

Werner står lidt og kigger på mig.

— Sådan et fjantet fruentimmer, siger han så. Og bang! jeg erholder min skoletids første, eneste og ualmindelig velplacerede lussing, bliver sendt uden for døren, senere ned til rektor og endnu senere op i klassen for at sidde efter i en time.

Mine forældre viste ingen sans for humor, da jeg præsenterede anmærkningen. Min far pointerede endnu en gang, hvor flink han altid havde været i skolen, og gav mig valget mellem otte dages stuearrest eller klipning af havens plæne hele sommertiden. Jeg valgte det sidste, men har ikke siden brudt mig om græs.

Således fik redaktøren af dette blad de første prygl i skolen, om ikke for det *verbum amare*, så dog

for en bid af den tredje puniske krig. Mon ikke de fleste husker de første skoleklø og de omstændigheder, hvorunder de blev givet. I anledning af den standende diskussion pro et contra korporlige afstraffelser i skolen har vi afæsket en række medlemmer deres minder om »de første prygl, de i skolen fik«.

Og vi giver først ordet til rektor *Hakon Fogh*.

De klø, der gjorde størst indtryk, fik jeg ikke selv

Det er fantastisk længe siden, at jeg var på den gale side af plankeværket i skolen. Men for så vidt var den gang alt som nu, at klø var yderst sjældne i modsætning til, hvad de skulle have været i den forrige generations tid.

Men klø har jeg fået, og var det ikke for det *verbum amare*, så var det for det *verbum avoir*, som man den gang, da der endnu var skoler til, stødte på i 11 års alderen.

Vores fransklærer var en lille sirlig herre, der, da jeg langt senere lærte ham at kende, viste sig at være en gennemkultiveret, yderst elskværdig lille mand, der blot helt og holdent savnede evnen til at udfolde sig overfor sine elever. Han var os komplet ligegyldig.

En dag, da jeg havde været særlig umulig, blev jeg tilsagt til at møde i hans lejlighed efter skoletid. Jeg mødte med hjertet anbragt på et til lejligheden yderst passende sted. Uden at sige et ord trak han sig tilbage til sit soveværelse, hvorfra han efter en meget pinlig ventetid dukkede op med det længste og mest krogede spanskrør, jeg har set. Stadig uden at ytre et ord fattede han instrumentet om midten, klemte den ene ende inde mellem krop og arm og udførte eksekutionen, ikke ved at svinge spanskrøret, men ved at svinge hele sin overkrop. Behøver jeg at sige, at kløene

helt og holdent var af ceremoniel art, og at det er mig ganske umuligt at datere nogle af mine neuroser fra den dag.

De klø, der har gjort mest indtryk på mig, fik jeg ikke selv. Læreren, der uddelte dem, var af en ganske anden type end fransklæreren. Han indeholdt ikke så farlig meget, han var i virkeligheden den stupideste og mest uvidende lærer, jeg har truffet, men det lidt, han indeholdt, lå åbent for alle. Her var det nu den uhyggeligste side, han viste frem. Sanseløs af raseri tævede han med spanskrøret løs på den ulykkelige 13 års dreng, der lå sammenkrøbet foran ham og dækkede hovedet med sine arme.

Begge de to lærere er for længst døde, men deres minde lever end på skolen. Fransklærerens ganske med urette som en sadist. Den anden lærer derimod som en elskelig Mr. Chips, om hvem der fortælles et utal af elskværdige og morsomme anekdoter.

H. Fogh.

★

Snydepatent under sømandskraven

Kommissær fru *Ulla Schierbeck* har også noget at mindes, selv om hun meget misvisende har været at henføre under klassens svage køn.

Det ville vist blive temmelig langstrakt, hvis jeg skulle berette om alle de klø, jeg fik i skolen. Jeg husker ikke meget om korporlige revselsår på pigeskolen, men da jeg i 1908 kom i femte forberedelse, begyndte tævne.

Jeg debuterede ved at slås med en dreng i et frikvarter. Jeg fik næseblod, men til gengæld lykkedes det mig at få hans hoved boret så godt ind i hønsenettet omkring en af de tilstødende haver, at han ikke kunne få det ud igen. Jeg kom for sent til timen og fik derfor tre slag i den flade hånd af Østrup. Det gjorde forbistret ondt. Bedst

husker jeg dog en episode fra 3. mellem. En dreng bagved mig havde puttet begge mine fletninger ned i blækhuset. Da jeg skulle høres og rejste mig op, gav jeg, som jeg havde for vane, et kast med hovedet, og blækket stod til alle sider. Det indbragte mig en anmærkning, og med den fulgte et besøg hos rektor Hauch. Jeg var ikke særlig stolt, det var nemlig ikke den første anmærkning i det kvartal, og da jeg skulle derned, greb jeg, uvist af hvilken grund (måske for at gøre et godt indtryk), min artige søsters muffe.

— Nå, sagde rektor, der er du igen.

Det måtte jeg jo indrømme, men så fik han øje på muffen, og hans stemme fo'r op i højeste diskant.

— Hva', kommer du ind til mig med sådan en lapsemuffe på!

I næste sekund havde han grebet muffen og kylet den ud ad vinduet, ned i skolegården, hvor den blev modtaget med et sandt indianerhyl af drengene, som omgående spillede fodbold med den. At gensynet med min søster ikke var særlig hjerteligt, behøver jeg næppe at fortælle.

Mit sidste møde med den korporlige afstraffelse fandt sted i realklassen. Jeg var ikke særlig stiv i den tyske stiløvelse, og jeg havde fået besked om, at nu måtte jeg tage mig sammen. Som følge deraf fik jeg en af drengene til at skrive en oversættelse til mig, den satte jeg så på ryggen af drengen foran — under hans blå sømandskrave. Da jeg skulle høres, løftede jeg blot kraven, og det gik strygende. Tysklæreren må have fattet mistanke ved dette pludselige omslag. Med eet var han over mig, fat i fletningerne, ud på gulvet, masser af lusinger. Næseblod og opsvulmet hovede. Omsider kom han til besindelse, så på mig og sagde: Gå hjem.

— Har du igen været oppe at slås, sagde min far, da han så mig. Nu er du ellers konfirmeret, så skulle du være færdig med den slags.

Jeg måtte så ud med historien. Det har du nok ærlig fortjent, mente min far. Næste dag spurgte tysklæreren mig, hvad min far havde sagt. Jeg refererede det.

— Tænk, at der endnu findes fornuftige forældre, bemærkede han. Men så vidt jeg husker, så han meget lettet ud.

Ulla Schierbeck.

★

Hvad hvalens barder også kan bruges til

Et enkelt klask kan også fæstne sig i erindringen. Det forstår man, når man læser nedenstående gribende skildring af forfatteren, cand. jur. *Jørgen Andersen-Rosendal.*

Jeg fik meget få klø i skolen. Jeg var nemlig ikke uartig. Jeg var altid et intelligent barn, der tænkte meget over tingene. Så jeg fandt ud af, at det var bedre at vente med at blive uartig, til jeg blev voksen og ikke mere gik i skole. For så kunne jeg være uartig uden at risikere at få klø.

De få gange, jeg blev straffet i skolen, skyldtes i reglen, at jeg var åndsfraværende. Jeg sad i timerne og drømte om, hvor uartig jeg skulle være, når jeg blev voksen.

Engang skete det i en naturhistorietime hos en vikar, der vistnok hed hr. Johansen.

Hr. Vist-nok-Johansen stod med en tørret eller henkogt hvalbarde i hånden og fortalte os om hvaler, måske om hvor mange kalorier, en hval kan spise, og al ligevel spise sig slank.

Hvad der derefter skete, husker jeg ikke tydeligt. Det kom så pludseligt. Men øjenvidner berettede senere, at hr. Vist-nok-Johansen pludselig kastede et olmt og hvalfangeragtigt blik mod mig og mine fjerne øjne, der var fulde af drømme om kommende tiders uartighed. Og uden varsel slog han til med barden.

Det velrettede slag med hvalbarden virkede efter hensigten. Jeg vågnede op, moralsk indigneret over, at en lærer kunne nænne at slå en så artig dreng som mig. Oven i købet med en hvalbarde, hvad jeg fandt ekstra råt.

Men jeg fik hævn lige på stedet. For hvalbarden gik i stumper og stykker. Hr. Vist-nok-Johansen stod tilbage med de sørgelige rester af barden i sin vrede hånd, og skolens zoologiske samling var et sjældent klenodie fattigere.

Da jeg som sagt var et artigt barn, fik jeg i løbet af eftermiddagen samvittighedsnag og begyndte at spekulere over, hvordan jeg kunne erstatte det tab, den zoologiske samling havde lidt. Men jeg anede ikke, hvor jeg kunne købe en hvalbarde til en rimelig pris. Jeg spurgte mig forsigtigt for hos et par af byens bedre fiskehandlere, men var hver gang lige ved at få klø, fordi de troede, jeg gjorde nar af dem.

Men dagen oprandt, hvor jeg fik min chance.

Den zoologiske samling havde blandt andre sjældenheder en sild i spiritus. Og en dag erklærede frøken Schiøtz, der havde overtaget timerne efter hr. Vist-nok-Johansen, at vi faktisk trængte til en ny sild. Det forhåndenværende eksemplar havde ligget i sprit lige siden overlærer Mikkelsens dage og så temmelig overmari-neret ud.

Jeg gik på torvet samme dag og købte en ny sild. En stor smuk sild, som jeg fik billigt.

Da silden var kommet i glas og sprit og stod på hylden, kunne jeg igen føle mig som en artig dreng. Jeg kom oven i købet i skolens årsskrift i rubriken »Gaver til Skolens Samlinger«.

Mellem udstoppede kolibrier og stenalderøkser fandt jeg med stolthed mit eget navn.

»Sild i spiritus, skænket af Jørgen Andersen-Rosendal«.

Det kostede mig 25 øre, alt iberegnet.

Og jeg håber, at denne lidt lange, men meget lærerige historie gør det forståeligt, at når jeg ikke fik ret mange klø i skolen, var det fordi jeg som sagt var et meget artigt barn.

Da jeg blev voksen, blev jeg meget uartig.
Jørgen Andersen-Rosendal.

★

De lagrede klø og den spontane reaktion

Sidst får en af årets 50 års jubilærer, direktør *Arthur Fang* ordet for at filosofere over begrebet: Korporlig afstraffelse i skolen.

Prygl i skolen!
Ja, nu skal den fornøjelse også tages fra os. Hvor må det blive skrupkedeligt; for klø — taget på rette måde — satte dog lidt kulør på den grå skoletilværelse.

Om kløene kunne der skrives meget sludder. Det vigtigste er: hvem der giver dem, og hvordan de gives. Er det et mandfolk, man respekterer, tager man gerne kløene, når der er mening i dem. Og så skal de, om ikke just gives i hidsighed, dog fra uddelerens side være en spontan reaktion, en befrielse for en nervebelastning. Koldt beregnede og lagrede klø smager af sadisme.

Sådan noget som ris i rumpen eller stil-len-til-tærsk hos rektor, slige lavheder har jeg aldrig været ude for. Men der var jo meget andet.

For at tage det kronologisk, er der først kandidat Østrup udi forberassen. Han var alt for aristokratisk til at lange lussinger. Nej: kom med fingeren, og så var han der med tommelskruen, et par veludviklede, behårde knoer, der klemte til. Ikke så morsomt for fingeren; men ganske raffineret, så man tilgav gerne.

Den rare Hoffmeyer-Hansen, ak ja — han nåede aldrig højere end til en ganske gemen, dårligt anlagt lussing. Han langede mig engang een ud temmelig på må og få som sædvanlig. Jeg må vel have haft en smule blist ved øret eller andet ungdomsgriseri, for efter klasket blødte jeg helt pænt. Stor opstandelse. Hele klassen simulerede dyb forargelse. Og Hoffmeyer så sandelig temmelig rådvild ud; jeg tror, jeg måtte trøste ham.

En morderlig gæv lussing har Jacob Krarup engang langet mig ud. Efter sidste time var jeg kommet op at nappes med en kamerat og var lav nok til at vælte ham ind

i den fritstående knagerække — uden at der iøvrigt skete ham nogen skade; men det lavede spektakel. Jacob Krarup dukker op, opfatter hurtigt situationen, lyner gevaldigt med øjnene og drejer mig en prægtig udløser af en lidt skidt samvittighed.

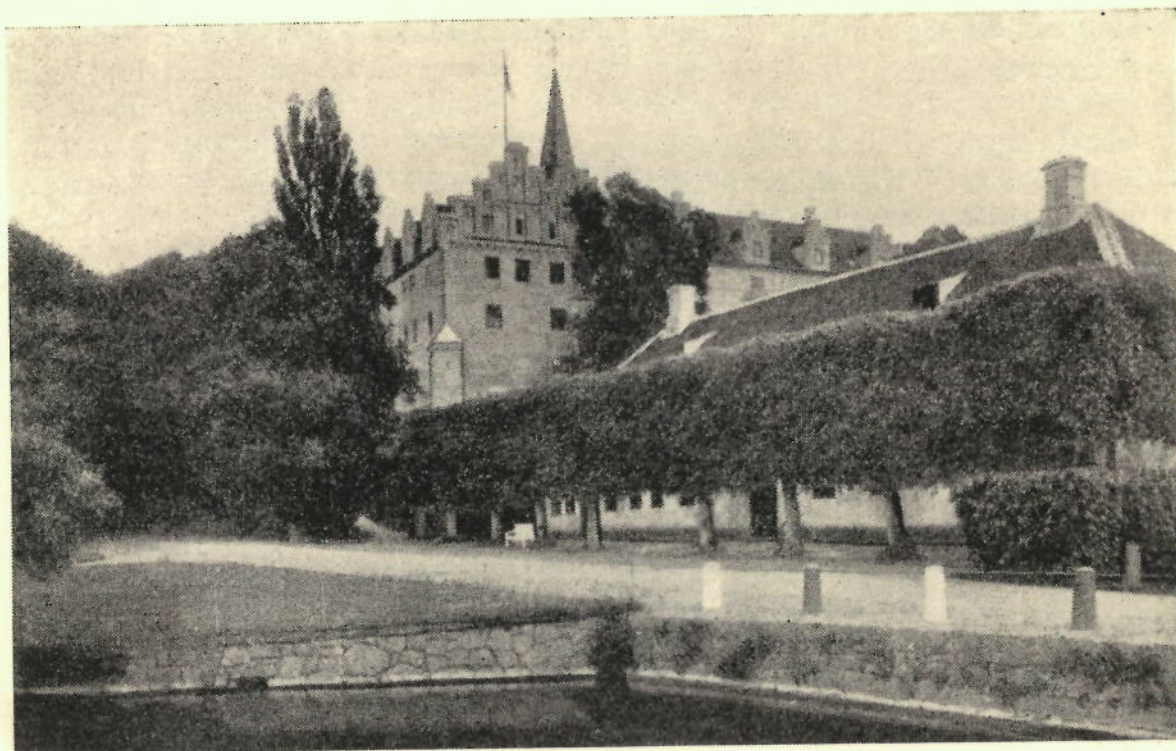
En lille munter episode, hvor en guttermand refuserede foran en lussing. Den ellers så fortræffelige Adam Glahn havde et blødt punkt med tobaksrygning — hvad om han havde oplevet gymnasiast-smøg på selve skolen! Han måtte vel dagen før have set en realist med røg på gaden og ville i et frikvarter have fat i ham inde i hans klasse, men fyren brød sig fornuftigvis ikke om den meningsløse lussing. Da Glahn kaldte på ham, kom han ikke; det blev til tagfat om bordene, og kalorius forsvandt ud ad døren. Egentlig en bragende insubordination; men hvad skulle Glahn stille op. Og vi, der overværede scenen, gottede os.

Hører Enevoldsens behændige svirp med et spanskrør egentlig med til kapitlet klø? Det var sport, lidt salt, der forfriskede. Norups daskeri med en dejlig bred skolebogsrem hørte til samme kategori, et uskyldigt middel til at sprede lidt af den ked-somhed, som så øjensynligt plagede ham.

Alt det er — når det kommer til stykket — den rene sødsuppe. Spørgsmålet klø eksisterede praktisk talt ikke i den gamle latinskole; det var jo mere eller mindre stækkede »bedre folks børn«, der gik dér, eller pæne små drenge, der skulle hjælpes frem ad velgørenheds og legaters trange vej. Helt anderledes så det ud i borger-skolen, hvor det friske blod rørte sig. En gammel kommunelærer har i klare ord karakteriseret situationen: Ville man være dér, måtte man slå fra sig, ellers var man færdig.

Arthur Fang.

★

Tranekær slot.

Et besøg på Langeland

Rundt om i Danmark har mange af vore adelige slægter i århundreder levet på deres godser som små konger! De førte hof og boede i prægtige slotte; deres tjenere var klædt i rødt liberi som hos Europas kronede hoveder, og de havde en tilværelse som små monarker. Man må sige, at de forstod at vælge, hvor der var smukkeste at bo, og hvor de kunne have det bedst: tilpas langt fra hovedstaden og den der residerende enevældige konge.

Når nutidsmennesket aflægger besøg på Langeland, på Samsø eller andre steder i landet, hvor vore lensgrever og baroner har ønsket at

bosætte sig for århundreder siden, opdager man den natursans, vore adelige slægters forfædre lagde for dagen, når de valgte deres boplads.

En sommerdag besøger jeg Langeland for at se det gamle skønne slot Tranekær. Inden jeg når slottet, der ligger 12 km fra Rudkøbing, kommer jeg til den lille landsby Tranekær, der ligger umiddelbart før man når slottet. Så godt som alle landsbyens indbyggere har på en eller anden måde haft beskæftigelse enten på selve slottet eller på dets udstrakte jordbesiddelser. Under Tranekær, eller Grevskabet Langeland, som det hedder, hører langt

over 200 større og mindre gårde, hvis beboere igennem tiderne har måttet svare afgifter til godsets besiddere! Det må være vældige summer, der gennem de mange år er gået ind i godskontorets kasse, så det er forståeligt, at det må have bragt velstand til ejerne af Tranekær!

Det var kun lensgreven og lensgrevinden med deres tjenerskab, der beboede Tranekær slot; først når lensgreven var død, rykkede den ældste søn op på slottet og fik dermed titlen som lensgreve, samtidig med at han arvede slottet og hele godset.

Roskildenser-Samfundets mangeårige næstformand og senere formand, Lensgreve *F. Ahlefeldt-Laurvig* er ikke født på Tranekær slot, hvor hans bedsteforældre residerede ved hans fødsel, men på den store gård *Broløkke*, der ligger nede på Sydlangeland ved siden af den anden store gård *Nordenbrogård*, der ligeledes hørte ind under Grevskabet *Langeland*. Her voksede de to brødre *Fritz* og *Preben* op.

Fritz Ahlefeldt-Laurvig var den ældste af brødrene, og det var derfor ham, der arvede lensgreve-titlen, slottet og godset. Broderen *Preben Ahlefeldt Laurvig* blev Danmarks gesandt i England og i Kina.

★

Højt oppe på Tranekær kirkes tårn er det grevelige navnetræk og den grevelige krone anbragt.

Aage W. Petersen

født i Roskilde 2.—12. 1899, søn af godsforvalter, sagfører *Ernst Petersen*, Roskilde, udgået fra Roskilde Katedralskole 1916. Indehaver af agentur- og eksportfirmaet *Aage W. Petersen*, St. Kongensgade 81, København. Sekretær i *Roskildenser-Samfundets* bestyrelse. Gift 1929 med *Mia Bruland*, datter af veterinærkaptajn i den norske hær, *Jean N. M. Bruland*.

Straks man kommer ind i kirken, falder blikket på en stor glastrude lige overfor indgangsdøren. Her ligger kapellet, hvor Lensgreve *Fritz Ahlefeldts* tipoldeforældre og oldeforældre hviler i prægtigt smykkede sarkofager. En af lensgreverne har været gift to gange. Nu hviler han mellem sine to hustruer. Der er kun plads til disse 5 sarkofager i kapellet. Derfor er der opført et andet kapel i kirkens forlængelse, til hvilket der kun er adgang ude fra kirkegården. Der er ingen adgang

til kapellet for publikum, men gennem et vindue kan man se fire kister af smukt lyst egetræ, og på væggen hænger et meget stort krucifiks. Det er Ahlefeldts bedsteforældre og forældre, der hviler her. Kapellet er ikke stort, der er kun plads til de fire kister, som er anbragt derinde.

Min vej går videre til Tranekær slot, der ligger meget højt foran en stor sø, uden om hvilken den vældige slotspark strækker sig. Slottet ser prægtigt ud! I mange år har det ligget hen uden større vedligeholdelse, ligesom parken har henligget, uden at der er blevet ofret meget på dens pasning. Grunden hertil er, at vore store godsbesiddere skulle udrede så vældige summer i skatter, at der ikke kunne blive råd til vedligeholdelse og stort folkehold, og uden et personale af tjenere, kokkepiger, stuepiger, gartnere etc. kunne slottet ikke beboes.

★

Det var vel også grunden til, at F. Ahlefeldt-Laurvig efter nogle års forløb opgav at bo på sit slot og slog sig ned på sin smukke landejendom Lundsgård ved Kerteminde, hvor han boede i mange år, inden han solgte denne herlige lystejendom og flyttede ind i en stor villa på Frydendalsvej på Frederiksberg, hvor han levede indtil sin død.

Jeg går ind i parken og ser, at her er sket store forandringer. På de store åbne plæner er der ikke mere ukrudt og vildtvoksende græs. Alt

her er pløjet op og tilsået med korn, andre steder med kartofler, velsagtens for at gøre jordbunden brugbar igen. Måske varer det ikke mange år, før slotsparken atter fremtræder i en smuk og værdig form med blomsterbede og velplejede havegange. Også slottet er undergået en stor forandring. Såvel indvendig som udvendig er der foretaget store reparationer. Slottet funkler nu i en dejlig højrød farve og ser skønt ud med sine tårne og tinder, som det spejler sig i søen; i sandhed er det et af Danmarks smukkeste slotte, og jeg kan varmt anbefale gamle skolekammerater at aflægge et besøg på Langeland og se, hvor prægtigt det tager sig ud. Den del af parken, som støder umiddelbart op til slottet, er gjort smukt i stand; plænerne er slået, og man kan se, at slottet er beboet. Greve Preben Ahlefeldt-Laurvigs søn og svigerdatter bebor nu Tranekær slot.

Det tager mig ca. 1 time at gå parken rundt, og efter gennemgangen tager jeg rutebilen tilbage til Rudkøbing, hvorfra jeg med jernbanen tager sydpå næsten ned til Langelands sydspids og står af ved Broløkke station. På vejen ned gennem Langeland har jeg tid til rigtig at betragte det vekslende landskab. Her er bakker og dale og mange gamle møller, der er med til at gøre landskabet så smukt. Disse møller forsvinder mere og mere i vort land, men her på Langeland har de fået lov til at stå. — Hvor er her frugtbart, ingen steder har jeg set alt stå så frodigt som på dette sted.

Broløkke kirke ligger lige ved stationen. Atter ser jeg de grevelige navnetræk og grevekronen. Tæt op til kirkemuren finder jeg broderens, gesandten Greve *Preben Ahlefeldt-Laurvigs* grav, ikke langt fra et smukt mindesmærke for engelske, canadiske og amerikanske flyvere, der blev skudt ned under krigen og her har fundet deres sidste hvilested.

★

Men Lensgreve Fritz Ahlefeldts grav finder jeg ikke. Jeg spørger byens smed, som jeg træffer, og han oplyser, at Ahlefeldt ligger begravet langt ude i markerne. Han tilbyder at køre mig derud. Først kommer vi gennem herregården Broløkke, derefter gennem den bag ved liggende skov, og derfra går turen ad en smal markvej helt ud til vandet. I et markskel ser jeg en indhegning. Vi er ved graven.

Her, kun 50 skridt fra havet, i markskellet mellem herregårdene Broløkke og Nordenbrogård er Ahlefeldts urne gravet ind, således at den står halvt på Broløkkens, halvt på Nordenbrogårds jord, det sted, som Ahlefeldt antagelig har holdt mest af, og hvor han har færdedes, fra han var en lille dreng. En stor, enkel sten er lagt op ad skrænten. Heri er hans navn, fødselsdag og dødsår indhugget.

Jeg lægger en buket blomster, røde og hvide nelliker, som en hilsen fra Roskildenser-Samfundet, og går op på skrænten lidt længere

Kontingentet

andrager 10 kr. for medlemmer over 25 år, ellers 4 kr., og bedes indbetalt på Roskildenser-Samfundets postkonto ved hjælp af indlagte indbetalingskort i løbet af en måned.

Føler nogen trang til samtidig at sende et bidrag til understøttelsesfonden, stort eller lille, er et sådant meget velkomment. I det forløbne regnskabsår har vi haft den glæde at modtage fra forskellige medlemmer bidrag på ca. 650 kr., hvorfor jeg herved på bestyrelsens vegne bringer givernes en hjertelig tak.

Alle dimittender og jubilarer modtager dette nummer af *Roars Kilde*. Vi håber på mange indmeldelser.

A. WERNER

henne mod havet. Hvor er her smukt, på dette sted har han sikkert stået mange gange. Man forstår, hvorfor Roskildenser-Samfundets gode ven valgte denne typisk danske plet til sit sidste hvilested.

Som jeg står her ved hans grav mindes jeg ham dobbelt tydeligt og føler stærkere end ellers, hvor meget vi kan takke ham for.

AAGE W. PETERSEN

Årets jubilarer

Ved redaktør, cand. mag. Povl Engelstoft

60 års jubilarer

Studerterne 1891

- Boserup, Vilhelm*, fhv. forpagter på Billesborg, Tangmosegård, pr. Køge.
Clausen, T. C., fhv. resid. kapellan på Læsø, d. 14. febr. 1948 i Kbh.
Dahl, Asger, overretssagfører i Viborg, d. 6. okt. 1933.
Feigh, C. M., translator, d. 13. sept. 1945 i Kbh.
Glud, Viggo, cand. polyt., ingeniør, d. 8. juni 1939 i Paris.
Heiberg, K., fhv. missionær, Folkets Allé 36, Kbh. F.
Heise, Kai, læge, Åbyhøj, Århus.
Hoffmann, J. C., premierløjtnant, d. 18. sept. 1912 i Las Palmas.
Holbek, J., maler og tegner, d. 14. maj 1903 i Kbh.
Jørgensen, J. M., assist. ingeniør ved Interborough Rapid Transit Co., New York, d. 4. aug. 1935.
Krebs, G. O., fhv. afdelingsingeniør ved Nesa, Strandvej 841, Springforbi.
Marquard, Emil, fhv. arkivar ved rigsarkivet, d. 10. juli 1950 i Gamby.
Rasmussen, P. T. V. G., overretssagfører, d. 6. marts 1922 i Kbh.
Skjørringe, L. A. P., pastor emer., Trustrup.
Steenberg, F. C., cand. polyt., ingeniør, Laurids Bings Allé 1, F.
Walter, V., cand. polyt., ingeniør, d. 15. sept. 1934 i Århus.
Willemoes, F., overretssagfører, d. 18. okt. 1914 i Kbh.

Realister 1891

- Andersen, Edvard*, dampskibsfører, d. 26. marts 1923 i Brooklyn.
Busck, Th., fhv. kontorchef i Privatbanken, d. 27. april 1944 i Hellerup.
la Cour, Th., godsforvalter, Bonderup, d. 25. sept. 1944.
Kornerup, Ebbe, forfatter, Badstuestræde 11, K.
Kryger Jensen, J. P. O., fhv. kommunelærer, Thoreby gl. skole, Flintinge, Lolland.
Rogers, H. A., pianist og orkesterleder, d. 14. juni 1933 i Barbertown, Ohio.
Saabye, C. C. E., kontorchef i Landmandsbanken, d. 7. okt. 1939 i Hellerup.
Stockfleth, M. E. G., jernbaneassistent, d. 8. jan. 1894 i Roskilde.
Thaning, H. V. E., assistent ved Nordisk Kabel- & Traadfabrikker, d. 12. dec. 1943 på Frederiksberg.

4. klasses hovedeksamen 1891

- Andreasen, C. A.*, ingeniør, Vesterbrogade 191, V.
Schultz, H. V. A., sagfører, Sønderborggade 1, Kbh. Ø.

Studenterholdet 1901. Nederste række fra venstre: Reventlow, Brøndsted, Fang, Frederiksen. Midterste række: Balsløv, Arnstedt, Poulsen og Flensborg. Bageste række: Pontoppidan, Hauch og Max Hansen.

50 års jubilarer

Studenter 1901

- Andersen, N. P.*, nu: *Arnstedt*, fhv. gesandt i Cairo, Humleore pr. Borup.
Balslev, J. V., cand. polyt., civilingeniør, d. 23. febr. 1942 i Kbh.
Brøndsted, G. K., lektor, Bagsværdvej 49, Lyngby.
Flensborg, A. N., boghandler, Rådhusstrøget 8, Roskilde.
Frederiksen, Arthur, nu: *Fang*, direktør, Havnevej 25, Roskilde.
Frederiksen, Carl Bernhard, stud. jur., d. 26. dec. 1904 i Køge.
Hansen, Max, farvefabrikant, Caixa Postal 1574, Rio de Janeiro.
Hauch, Adam, kontorist, d. 12. juli 1913 på Oringe.
Pontoppidan, Erik, mag. art., forfatter, Alrunnevej 23, Gentofte.
Poulsen, H. M. S., pastor emer., Clarasvej 11, Charl.
Reventlow, Edv., gesandt, Det danske gesandtskab, London.

Realister 1901

- Ahlefeldt-Laurvig, H. B.*, greve, Stensballegård, Horsens.
Andersen, R., kontorchef i Kbh.s skattedirektorat, d. 15. juli 1947.
Conradsen, H. F., ingeniør, Bekkasvej 6, Hell.
Fleischer, A. F., farmer, Little Mountain, Vancouver, B. C., box 87, Canada.

Hansen, *Michaela*, exam. juris, gift Christiansen, d. 1. juni 1938 i Helsingør.
 Heckscher, *Ebba*, nu: fru Simonsen, Kochsvej 21, Kbh. F.
 Henriksen, *A. T.*, gårdejer, Gevninge pr. Kornerup.
 Höltzer, *Carla*, gift med viceinspektør Leonh. Jensen, Borgediget 12, Roskilde.
 Jensen, *G. M.*, vognmand, Køgevej 66, Tåstrup.
 Jeppesen, *H. L.*, repræsentant, Dronn. Margrethes Vej 22, Roskilde.
 Jørgensen, *Kaj*, repræsentant, Frederiksborgvej 121, Roskilde.
 Kragh, *Helga Elisabeth*, overassistent ved Post- og Telegrafvæsenet, Vigerslev Allé 30, Valby.
 Pedersen, *Dagny H.*, overlærer, Østergade 4, Hedehusene.
 Schaltz, *K.*, købmand i Roskilde, d. 1. april 1950.
 Skårup, *Sofie*, gift med fhv. rektor Willumsen, Bindeledet 37, Bagsværd.
 Thomsen, *T. P.*, statsaut. revisor, V. Boulevard 5, Kbh. V.

25 års jubilarer

Studenter 1926, nyspr.

Bach, *Oluf*, lektor, Sønderborg.
 Bang, *Kirsten*, lærerinde, Seksgårdens skole, Skoven pr. Jægerspris.
 Engberg, *Poul*, forstander, cand. jur., Købmandshvile, Rungsted.
 Fønnesbech-Wulff, *Kaj*, læge, Grønnehavevænge 3, Nykøbing S.
 Hafström, *Preben*, kaptajn, Strandvejen 100, Århus.
 Hansen, *Erna*, gift Wiene, kommunelærerinde, Goldschmidtsvej 15, Kbh. F.
 Hækkerup, *H. E.*, kontorchef i finansministeriet, folketingsmand, C. F. Richs Vej 58, Kbh. F.
 Jensen, *Thona*, sygeplejerske, Frbg. Hospital, Kbh. F.
 Jørgensen, *Else*, Ågade 18, Skive.
 Knuth-Winterfeldt, *Kjeld G.*, gesandt, Den danske legation, Buenos Aires.
 Lomholt, *Else*, nu: fru Clason, Kommandörsgatan 31 B, Stockholm.
 Løytved, *Lise*, gymnastiklærerinde, Odense Katedralskole.
 Mathiasen, *Ruth Friis*, tandlæge, Boyesgade 14, Kbh. V.
 Morthorst, *Elisabeth (Lis)*, gift Sørensen, Mindevej 48, Søborg.
 Munkebo, *Ella*, gift Nielsen, Drosselvej 7, Holbæk.
 Nielsen, *Holger Verner*, tandlæge, Brønshøj Kirkevej 9, Brh.
 Nielsen, *Niels K.*, kirkesamler, evangelist, Tune pr. Roskilde.
 Petersen, *O. Engelhardt*, sognepræst, Kegnæs, Als.
 Rosted-Løvgreen, *Karen*, kontorassistent, Grøndals Parkvej 4 A, Kbh. F.
 Saaby, *Gerda*, gift med grosserer Johansen, Sjællandsgade 16, Ringsted.
 Sewerin, *Lizzie*, gift med kontorchef Olsen, Stadfeldtsgade 35, Randers.
 Spleth, *Anna Louise (Musse)*, gift med læge Uddströmer, Döbelnsgatan 9, Uppsala.

Studenter 1926, mat.

Juul-Jørgensen, *Gunnar*, lektor, Jørgensgård 42, Aabenraa.
 Jørgensen, *Holger*, sagfører, St. Kongensgade 60, Kbh. K.
 Klokhøj, *Albert*, oberstløjtnant, Engelshøjgade 9, Sønderborg.
 Larsen, *A. V. O.*, cand. mag., kommunelærer, Strandboulevard 20, Kbh. Ø.
 Muus, *Henning*, skovrider, Gaunø—Lindersvold Skovridergård pr. Fakse.
 Nimskov, *E. B.*, civilingeniør, Skovshovedvej 51, Charl.

Petersen, Jan B., nu: *Bonnek*, orlogskaptajn, Villa »Ekka«, Frederiksborgvej, Fiskebæk, Farum.
Poulsen, Olav F., nu: *Fossum*, dyrlæge, Slangerupgade 30, Hillerød.
Smedegaard, Johs. E. B., pantefoged, Kildevej 10, Glostrup.
Stenbæk, Arne, dyrlæge, Holbækvej, Kalundborg.

Realister 1926

Andersen, Gunnar, nu: *Rehermann*, fabrikant, koncertsanger, St. Hansgade 41, Roskilde.
Christiansen, Poul, købmand, Algade 10, Nykøbing S.
Christoffersen, Johs., statsaut. revisor, Havnegade 89, Nakskov.
Clausen, Grethe Thidex, nu: fru *Larsen*, Olymposvej 49, Kbh. S.
Engholm, Else, massøse, Ved Eltham 5, Hell.
Filipsen, Agnes, gift med vognmand Dall, Nørre Tvede pr. Holme Olstrup.
Hansen, Inger Margrethe, nu: fru *Petersen*, lærerinde, Vig.
Hansen, Karl Johan, fuldmægtig, Trægården 12, Kbh. S.
Jensen, Holger Johs., bankassistent, Holbækvej 15, Hvalsø.
Jørgensen, Anna, nu: fru *Kristiansen*, massøse, Strandbo, Nødebohuse pr. Dyssekilde.
Larsen, Grethe, laboratorieassistent, St. Hans Hospital, Roskilde.
Larsen, Knud V., købmand, Møllehusvej 56, Roskilde.
Martinsen, Edy, gift med kommunaldirektør Kölln, Trondhjemsgade 10, Kbh. Ø.
Nielsen, Erna, nu: fru *Brandal*, Køgevej 53, Tåstrup.
Nielsen, Niels Chr. Svarre, disponent, Slotsgade 11, Hillerød.
Rasmussen, Helge, læderhandler, Ringstedgade 13, Roskilde.
Rosenkjær, Jørgen, arkitekt, Fuglevadsvej 89, Lyngby.
Sørensen, Ellen Kærsgaard, kommunelærerinde, Algade 39, Roskilde.
Thorvardarson, Erlend, landbrugskonsulent, Stensballe pr. Horsens.

Årets dimittender

Studentereksamen

Nysproglig retning.

Grete Augustinussen, far: dyrlæge, Havdrup. — *Inger Buus*, f. fjerkrækonsulent, Ringsted. — *Eva Palle Carstensen*, f. proprietær, L. Skensved. — *Sigrid Christensen*, f. bagermester, Mulstrup. — *Inga Gjerløv-Madsen*, f. kommunelærer, Roskilde. — *Nanna Green*, f. forretningsfører, Roskilde. — *Hanne Heine*, f. fuldmægtig, Glostrup. — *Frank H. Hermind*, f. maskinchef, Marbjerg. — *Herluf E. Holst*, f. provst, Kornerup. — *Bente H. Jensen*, f. gdr., Ørslevunderskov. — *Jørgen Birkegaard Jensen*, f. bagermester, Roskilde. — *Anne Marie Johannsen*, f. lrsagfører, Roskilde. — *Ole Nic. Koch*, f. læge, Køge. — *Henning Larsen*, f. stationsforstander, Hvalsø. — *Poul Bertram Larsen*, f. gdr., Osted. — *Inge Lundorff*, f. automobilforhandler, Kalundborg. — *Ellen Merete Poulsen*, f. grosserer, Roskilde. — *Jørgen H. Schneider*, f. maler, Roskilde. — *Annelise E. Soré*, f. politiassistent, Ringsted. — *Ebbe Traberg*, f. kontorist, Ringsted. — *Inger Marie Vesterholt*, f. socialinsp., Tåstrup. — *Birthe Værbak*, f. lærer, Ågerup. — *Gerda Wagner*, f. maskinmester, Roskilde. — *Morten Worm*, f. læge, Ringsted. — *Kirsten Zøfting-Larsen*, f. gdr., Tølløse.

Matem. naturv. retning.

Leif E. Andersen, f. sparekassekasserer, Roskilde. — *Preben Bagger*, f. gdr., Abbetved, Kr. Såby. — *Jørgen Bunch-Christensen*, f. kontorchef, Ringsted. — *Jørgen Tange Christensen*, f. overass., Glostrup. — *Poul Randrup Christensen*, f. rentier, Veddelev. — *Erik Eriksen*, f. gdr., Baldersbrønne. — *Inger Margr. Gade*, f. direktør, Køge. — *Werner M. Gertsen*, f. civilforsvarsleder, Roskilde. — *Albert Hald*, f. overtrafikass., Hedehusene. — *Birgit Halling*, f. bankfuldm., Ringsted. — *Henning Riberholt Hansen*, f. murer., Roskilde. — *Leif S. Hansen*, f. kioskejer, Ringsted. — *Jørgen Ib Hedes*, f. købmd., Glostrup. — *Eigil U. Holm*, f. organist, Glostrup. — *Otto H. Jørgensen*, f. gdr., Kr. Såby. — *Birthe C. Knudsen*, f. stenhugger., Roskilde. — *Aage Kristensen*, f. uddeler, Karlslunde. — *Johan Larsen*, f. godsekspeditør, Køge. — *Grethe Pedersen*, f. konsulent, Roskilde. — *Mogens Røest-Hansen*, f. bankdirektør, Roskilde. — *Holger Schiøler*, f. sognepræst, Tølløse. — *Knud V. Valbjørn*, f. ingeniør, Borup.

Realeksamen

Real A.

Ole Erik Andersen, f. propr., Skensved. — *Jytte Bjergfelt*, f. købmd., Smidstrup. — *Carl Aage Christensen*, f. gdr., Gevninge. — *Jens Bjørn Folkmann*, f. møbelgrosserer, Roskilde. — *Birgit Morgan Hansen*, f. sognepræst, Ørsted. — *Ruth Hansen*, f. købmd., Gevninge. — *Finn Jensen*, f. varmeinstallatør, Havdrup. — *Frans Løvschall*, f. disponent, Roskilde. — *Vilhelm Bruun de Neergaard*, f. godsejer, Jystrup. — *Anne Lise Nielsen*, f. konsulent, Himmelev. — *Kirsten H. Svarre Nielsen*, f. Irsagfører, Roskilde. — *Henning Kjeldgaard Olesen*, f. overlærer, Glostrup. — *Kjell Allerslev Olsen*, f. grosserer, Roskilde. — *Poul Rasmussen*, f. afd. bødkeremester, Havdrup.

Real B.

Bent Gregor Christensen, f. lokomotivfører, Roskilde. — *Kirsten Tange Christensen*, f. overass., Glostrup. — *Hanne Find*, f. arkitekt, Baldersbrønne. — *Hanne Merete Frellsen*, f. afd. fabrikant, Roskilde. — *Johannes Holst*, f. provst, Kornerup. — *Dorthe Jespersen*, f. redaktør, Roskilde. — *Birthe Kolbe*, f. parcl., Særløse. — *Stig Kristensen*, f. førstelærer, Snoldelev. — *Anni Balle Neess-Nielsen*, f. overbetj., Roskilde. — *Erik V. Damgaard Nielsen*, f. gdr., Sonnerup. — *Knud Nielsen*, f. gdr., Tolstrup. — *Helge Otto*, f. bankfuldm., Roskilde. — *Ellen Schack-Bondesen*, f. Irsagfører, Roskilde.

Studenterne 1951

En livlig generalforsamling

*Annoncer eller ej — Delte meninger om levnedbeskrivelser —
Penge til lejrskolen — To nye bestyrelsesmedlemmer*

Mon ikke de medlemmer, der mødte op til generalforsamlingen i fjor, fik en hyggelig eftermiddag ud af det? Det er længe siden, der har været forhandlet så livligt om så meget. Især var bladet til debat. Nogle var bange for, at vi skal stivne i traditioner og ønskede beskrivelser af, hvad kammeraterne er blevet til, andre mente, at bladet i så fald blev en hel Familie-Journal, og ønskede det bibeholdt, som det var. Men eftermiddagen fik et så udmærket forløb, at mange flere burde være mødt op for at få denne optakt til aftenens festligheder med.

Roskildenser-Samfundets formand, direktør *H. Sprechler*, havde som 40 års jubilæum fridag for alle formandspligter ved generalforsamlingen. Han skulle tilbringe dagen i klassekammeraternes lag, og i hans sted fungerede næstformanden, fabrikant *Knud Michelsen*. Rektor *Hakon Fogh* valgtes til dirigent.

Næstformanden indledede generalforsamlingen med at mindes de kammerater, der i årets løb var afgået ved døden, konditor *Holger Schmidt* (st. 1907), grosserer *Knud Jeppesen* (r. 1910), købmand *Schaltz* (st. 1911) og lærer *Einar Nørregaard*, Reerslev (st. 1910).

Efter at have nævnt årets fester og sammenkomster indstillede fabrikant *Michelsen* på bestyrelsens vegne, at der blev bevilget 1000 kroner til Roskilde Katedralskoles historie. Forsamlingen gav straks sit tilsagn. Han meddelte endvidere, at man agtede at forhøje Ahlefeldts og Roskildenser-Samfundets legater fra 100 til 200 kroner. Ligesom i fjor var der bevilget 500 kroner til elevernes deltagelse i Katedralskolens lejrskole i Vig, og bestyrelsen havde skænket overlæge *Sjøbergs* boglegat for det forløbne år til beboeren af *Sjøbergs* værelse

på *Domus Medica*, stud. med. *Thorkild Christensen* fra Vejle.

Medlemstallet var ved årets afslutning 1114 betalende medlemmer, *Roars Kilde* var trykt i 1300 eksemplarer.

Endelig meddelte næstformanden, at man fremtidig agtede at stryge annoncerne i *Roars Kilde*. Foreningens økonomi var nu sådan, at man kunne undvære annonceindtægten, og da det altid ville blive en bestemt kreds af medlemmer, der kom til at yde bidrag ved at avertere i bladet, havde bestyrelsen besluttet at lade annoncerne — der heller ikke pyntede på et skrift af denne art — udgå. Foreningen ville dog rette en tak til de mange, der havde støttet den ved at avertere i *Roars Kilde* i de forløbne år.

★

I den efterfølgende diskussion påpegede ingeniør *C. L. Jensen*, at foreningen ville være i stand til at løse adskillige opgaver for de penge, annoncerne indbragte. Man måtte se i øjnene, at medlemstallet kunne gå ned og kontingentindtægten formindskes. Annoncerne kunne jo også an-

bringes således, at de kunne rives ud. Så kunne de ihvertfald ikke skæmme bladet.

Teaterinspektør *Holger Rørdam*: Det var med megen betænkning, vi i sin tid gik ind for annoncerne, da der var almindelig enighed om, at de næppe ville pynte. Og der blev gjort endnu en ting gældende: Når fagblade har annoncer, henvender de sig til en kreds af interesserede indenfor det fag, bladet beskæftiger sig med. Det samme er ikke tilfældet med annoncerne i *Roars Kilde*, de kan kun blive et ekstrakontingent for den del af vore medlemmer, der er så ulykkelig stillede at være forretningsmænd. Derfor taler alt for, at vi skal stryge annoncerne. Hvis bladets udsendelsesomkostninger kan holdes indenfor en rimelig grænse, er der mulighed derfor.

Civilingeniør *Smith* ankede over, at enkelte civilingeniører i jubilarlisten var nævnt som ingeniører. (Det viste sig dog siden, at disse civilingeniører selv havde ønsket denne gamle betegnelse, og at jubilarlistens omhyggelige redaktør, cand. mag. *Povl Engelstoft*, havde rettet sig derefter). *Smith* var desuden bange for, at bladet skulle stivne i traditioner. Det ville blive mere interessant, hvis der kunne komme lidt mere liv over stoffet gennem levnedsberegninger fra medlemmer.

Arkitekt *Leo Heiberg* kritiserede det tidlige tidspunkt, hvorpå generalforsamlingen blev holdt. Mange medlemmer kan ikke nå at møde frem kl. 14 lørdag eftermiddag. Med hensyn til civilingeniør *Smiths* kritik af *Roars Kilde* bemærkede han, at medlemmerne burde være aktive og sende bladet bidrag. Kun derved kunne der komme den rigtige kontakt mellem kammeraterne og det rette liv over bladet. Han mente, man skulle give bestyrelsen carte blanche med hensyn til spørgsmålet om annoncerne. Redaktionsudvalget skal i det hele taget have lov at arbejde frit uden forskrifter fra medlemmerne.

Kirkegårdsinspektør *Hans Rønø*: Som redaktør af bladet gennem ti år kan jeg sige, at bladet udelukkende bør handle om skolen og det, der vedkommer den, ikke

hvad de enkelte er blevet til. Det er desuden min erfaring, at folk ikke »frivillig« sender stof til redaktionen; man må selv skaffe det. Men skulle man tage alle mulige levnedsbeskrivelser, kunne der blive en hel *Familie-Journal* ud af bladet, vi kunne både få artikler om rejser til Australien og sommer i Tyrol, og det er jo ikke meningen.

Landsretssagfører *Børge Svarre Nielsen* var ikke enig med *Rønø*. Medlemmerne er interesseret i, hvad der er blevet af kammeraterne, og hvad de har oplevet — og hvad har vi en redaktør for, hvis det ikke er for at sigte stoffet, så kun det rigtige kommer i. Bladet behøver ikke at blive en *Familie-Journal*, selvom det bringer levnedsbeskrivelser.

Landsretssagfører *Esben Johansen* mente, man skulle bevare annoncerne. Han mente ikke, det var nogen byrde for et særligt udvalg af medlemmerne. Alle er jo glade for at se deres navn på tryk, mente han.

Ingeniør *C. L. Jensen* gjorde opmærksom på, at han var en af dem, der var cand. polyt. og dog ønskede at blive kaldt slet og ret ingeniør i medlemslisterne. Han slog til lyd for en nedsættelse af ældre medlemmers kontingenter.

Professor, ingeniør *C. Q. Bay*, bad sig også meget fritaget for at blive kaldt civilingeniør.

Rektor *Fogh* takkede for de 500 kr. til lejrskolen, og derefter vedtog forsamlingen arkitekt *Heibergs* forslag om, at bestyrelsen skulle have carte blanche med hensyn til spørgsmålet om annoncer i bladet.

★

I sin egenskab af formand for Studie- og understøttelsesfonden redegjorde fabrikant *Michelsen* derefter for de lånesager, der havde været i det forløbne år. Siden den foregående november havde der været ydet syv lån på tilsammen 11.500 kroner. To lån var ydet til polyteknikere, to til tandlægestuderende, et til en juridisk studerende, et til en mediciner og et til en stud. pharm. Vi er glade ved

at kunne låne disse penge ud, sagde næstformanden, vi har endnu 22.000 kr. at låne ud og har i årenes løb ydet 78 lån på tilsammen 88.000 kr. Endnu har vi aldrig haft tab, kun af og til lidt restancer, der dog allesammen er gået ind efterhånden. Hvis deltagerne i generalforsamlingen hører om unge kammerater, der har trang for et lån på op til 2000 kr., vil vi meget gerne høre om det.

Så fulgte bestyrelsesvalget. Efter tur afgik formanden, direktør *H. Sprechler*, stud. jur. *Niels Chr. Nebelong*, kirkegårdsinspektør *Hans Rønø*, læge *Herbert Hansen* og grosserer *A. Melby*. De to sidste ønskede at trække sig tilbage, Herbert Hansen fordi han var blevet forflyttet til Ålborg, Melby fordi han nu havde siddet i bestyrelsen i så mange år, at han mente, der måtte yngre kræfter til. Knud Michelsen bragte begge en hjertelig tak for deres udmærkede arbejde for Roskildenser-Samfundet.

Til bestyrelsen valgtes i stedet musikpædagog *Karen Andersen-Rosendal* (r. 25) og stud. mag. *Helge Andersen* (st. 44). Begge de nye bestyrelsesmedlemmer præsenteres for kammeraterne andetsteds i bladet.

*

Fra rusfesten:

*En urolig tid er ikke altid af
det onde*

Efter generalforsamlingen var der fest for russer og jubilarer på hotel Prinsén. Talerne var mange og lange, god underholdning for dem, der sad nær nok til at høre dem.

Årets spirituelle rustaler var direktør *Arthur Fang*, som indledede med at erklære, at i en rigtig rustale bør der være ros til de svundne tider, dadel til de nye — og tillige helst en morale.

Den gamle tid, fortsatte han, var i det ydre en hyggelig tid her i Roskilde. I halvfemserne var byens liv roligt, der var ingen motorstøj og absolut ingen færdsel. På stadens mest befærdede strøg lå hver dag en gammel køter og sov midt på kørebanen. Man mødte endnu udløbere af feudalismen, mindelser om enevælden. Man levede i et kastesamfund, og de højere kaster befandt sig godt. Om det samme gjaldt de lavere kaster er nok et spørgsmål.

De, der tænkte og handlede anderledes end andre, havde det ikke godt. Jeg husker, da gamle overlærer Mikkelsen blev noget, man kaldte *venstremand*. Han blev betragtet som en grufuld, blodtørstig revolutionær — i dag ville han have været et udmærket undervisningsministeremne!

Nu står vi i en ny tid, en urolig tid, men er det ikke godt, at der er bevægelse i tiden, så alle har mulighed for at komme på lige fod? Nu er verden åben, der er muligheder for at studere i udlandet. Vi har fået studenterhus i Paris, og i den forbindelse kan jeg oplyse, at Roskilde-klerken Peder Arnfast allerede i 1275 grundlagde et studenterhus i Paris, således at antallet af studerende i Paris fra Roskilde stift på den tid langt oversteg tallet af studerende fra andre kanter.

Til realisterne kan jeg sige: Få ikke mindreværdskomplekser, fordi I ikke blev studenter. I min tid regnede vi altid med, at de elever, der gik ud af *tredje real* (4. ml.), blev millionærer. Og hvad sagde ikke Storm Petersen: »En akademiker er én, der må sidde og læse sig til det, som af vi andre véd i forvejen.« Eller husk, hvad man sagde om de to franske politikere Briand, kullepereren fra Marseille, der blev udenrigsminister, og Poincaré, der var en højlærd mand. Om Briand hed det: Han véd overhovedet ingenting, men han forstår alting. Om Poincaré: Han véd alting, men han forstår overhovedet ingenting.

Teaterinspektør *Holger Rørdam* talte for jubilarerne. Af 60 års jubilarerne var mødt én, fabrikant *C. Müller*, Vejle, af 50 års jubilarerne også kun én, professor *C. Q.*

Bay. Derimod var der vældigt fremmøde af 40 års jubilarene.

Rektor *Hakon Fogh* holdt en morsom tale om skolememoirer. Der er tre slags, hævdede han. De lyse og lette, der kun tager det gode kammeratskab og minderne med. De triste og bitre, skrevet af folk, der er vokset fra skolen, og endelig de uinteressante og ulæselige, som aldrig bliver trykt. De er sådan, som naive skolefolk gerne vil læse dem. Men de er skrevet af dannelses-filistrene, der er gået i stå.

Rektor causerede morsomt over begrebet akademisk dannelse, der ikke blot, som en nylig falden »skolestorhed« troede, er til-egnelsen af et bind af Goethes digte, et af Shakespeares dramaer og Beethovens 9. symfoni.

Så fulgte jubilarenes lange talerække. Professor Bay (st. 1900) både bevægede og morede forsamlingen med sine skoleminder. (Se gengivelsen andet sted i bladet.)

Professor *L. L. Hammerich* (st. 1910) talte smukt for skolen og byen og overrakte Roskildenser-Samfundet en gave fra sit hold. Den var på 570 kr., som går til studie- og understøttelsesfonden.

Næstformanden, fabrikant *Knud Michelsen*, der ledede festen, takkede, og derefter fulgte taler af tre 25 års jubilarer, landsretssagfører *B. Svarre Nielsen*, *Karen Andersen-Rosendal* og landsretssagfører *Hans A. Jacobsen*. Så kom to 40 års jubilarer, lektor *E. Clausen*, der i en smuk versificeret tale tolkede sine følelser for den gamle skole, og chefen for hjemmeværnet, oberst *Johnstad-Møller*, der talte for Roskildenser-Samfundet. Og endelig gav en af årets russer, *Erling Jørgensen*, Bispegården, på sine kammeraters vegne foreningen til-sagn om medlemsskab, samtidig med at han takkede for aftenen.

Under festen uddeltes Oxholms legat. De 100 kr. tilfaldt stud. jur. *Kasper Vilstrup*.

Husdigterne havde naturligvis været i funktion. Der var to udmærkede sange, den ene anonym, den anden mærket »Plus«. Det betyder, at den var skrevet af fuldmægtig *Gehl-Madsen*.

Københavnere Festen

Lørdag den 3. marts 1951 afholdt RS sammenkomst med aftenunderholdning og bal i »Karnappen«s selskabslokaler. Tilslutningen var ikke overvældende, men i løbet af den første halve times tid, da *Elo Magnussens* orkester underholdt dem, der var mødt rettidigt, voksede tilhørerskaren dog til små tre hundrede.

Formanden bød velkommen og beklagede, at man i år havde måttet opgive at byde på »spex«, da et par af de mest aktive medlemmer af forlystelses-sektionen for en gangs skyld havde måttet melde pas; men til næste år håbede man igen at kunne forlyste medlemmerne med optræden af »Roskildenser-Samfundets Actører«.

Så besteg visesangerinden, fru *Manja Mourier*, tribunen og fik hurtigt kontakt med salen. De fleste af os havde hidtil kun kendt hende fra radioen, hvor vi har beundret hendes fine foredrag og eminente sprogfærdigheder; men fru Manja vinder absolut ved at ses, fjernsynet vil betyde et stort plus for hende; dog kommer hendes personlige charme først helt til sin ret, når hun står ansigt til ansigt med sit publikum. Så vidt referenten mindes, sang hun både på dansk, norsk, svensk, engelsk, flamsk og fransk, og navnlig hendes parisiske viser vakte stort bifald, der steg til ovationer, da formanden takkede hende og overrakte blomster.

Bifaldet delte fru Mourier elskværdigt — og med god grund — med sin dygtige akkompagnatør, vor gamle skolekammerat, pianisten *Ole Børge Jacobsen*.

Men det bedste var endnu tilbage.

I den næste halve time udfoldede »verdensmesteren« i tryllekunst *Edeling* ikke blot så fænomenal en fingerfærdighed men samtidig så uimodståelig en humor, at hans publikum slet ikke ville slippe ham men tvang ham til at give en lang række ekstra-

numre. Siden gamle Kjeldsens dage har vi ikke haft så elegant en illusionist, og hvad charme angår, slår Edeling alle sine fagfæller. Enten han manipulerede med kort, tryllede tændte cigaretter ud af luften eller lod pengesedler forsvinde og dukke op igen, fulgte hans publikum ham med lige åndeløs spænding, og hans slagfærdige replik fik gang på gang salen til at runge af latter.

Efter underholdningen blev der serveret smørrebrød i restauranten på 1. sal, mens salen blev ryddet, og så svang ungdommen sig til de inciterende toner af Elo Mag-nussens orkester.

gl. H.

*

»Kildekalk«

Generalforsamlingen holdes i år lørdag den 3. nov. kl. 14.30 på skolen. Stiftelsesfesten finder sted på Prinsen kl. 18.

Overlæge Sjøbergs boglegat på 200 kr. er for i år tildelt stud. jur. *Paul Heegaard*, student fra Vejle Gymnasium. Paul Heegaard er — som det fordres i fundatsen — beboer på Domus Medicus.

Ansøgninger om lån af Roskildenser-Samfundets Understøttelsesfond stiles til bestyrelsen og indsendes til en af fondens to administratorer: direktør *H. W. Sprechler*, Ole Olsens Allé 14, Hellerup, eller fabrikant *K. Michelsen*, Vestergade 23—25, København V.

Bestyrelsens nye kvindelige medlem, musikpædagog *Karen Andersen-Rosendal*, uddelte i foråret gymnastikpræmierne til pigerne på Roskilde Katedralskole. *Birgit Halling*, 3. g., fik 1. præmie, *Inger Margrete Gade*, 3. g., 2. præmie. Realklassens præmie tilfaldt *Merete Frellsen*.

Drengenes præmier blev uddelt af kirkegårdsinspektør *Hans Rønø*. I 3. g. fik *Preben Bagger* 1. pr. og *Holger Schiøler* 2. pr.

Aage Kristensen, realklassen, gik af med sin classes sølvbæger.

Ved samme lejlighed fik også lederen, gymnastiklærer *Vald. Jensen*, en erindringspræmie. Det var ham, der tog initiativet til de årlige gymnastikkonkurrencer, og hvert år siden har han stået for det praktiske arrangement.

Den storartede tegning af redaktør, cand. mag. *Povl Engelstoft*, i dette nummer af Roars Kilde skyldes tegneren *Carl Jensen* og er med kunstnerens tilladelse venligst udlånt af Politiken, der bragte den i sit fødselsdags-interview med vor gamle skolekammerat. Engelstoft fik iøvrigt originalen foræret af sine medarbejdere på festdagen.

Boghandler *A. Flensborg*, som altid beredvilligt stiller sin billedsamling til rådighed for Roars Kilde, har lånt bladet billedet af »den store klokke«, der smykker Arthur Fangs artikel.

Et af vore mest trofaste medlemmer, fabrikant *P. Brock*, fyldte 70 år den 16. september.

Direktør *Arthur Fang*, en af Roars Kildes fineste og flittigste skribenter, er blevet Ridder af Dannebrog.

Rektor *V. S. Lauritzen* fyldte 75 år den 25. oktober. En deputation fra bestyrelsen var ude og sige til lykke i hjemmet på Amager.

To af vore medlemmer har giftet sig. Det er cand. mag., museumsassistent *Ole Højrup* (st. 43) og *Lotte Feilberg* (st. 45).

Ved skolens årsafslutning fik *Morten Worm*, 3. gs., Roskildenser-Samfundets legat på 100 kroner, mens *Birte Kolbe*, realklassen, fik Ahlefeldts legat på samme beløb. Som man vil se af generalforsamlings-referatet, har bestyrelsen besluttet, at disse legater vil blive forhøjet til 200 kroner fra næste år.

Roskildenser-Samfundets regnskab

1. aug. 1950 – 31. juli 1951

A. Kasseregnskab

Grundfonden:

Overført fra forrige år	kr. 1.000,00
Renter	» 41,02
	<hr/>
	kr. 1.041,02
Renter overført til studie- og understøttelsesfonden	» 41,02
Beholdning pr. 31. juli 1951	<u>kr. 1.000,00</u>

Waldemar Oxholms legat:

Beholdning pr. 31. juli 1950	kr. 180,48
Renter af obligationer	» 105,00
Renter af sparekassebeholdning	» 2,34
	<hr/>
	kr. 287,82
Uddelt ved rusfesten 1950	» 100,00
Beholdning pr. 31. juli 1951	<u>kr. 187,82</u>

Overlæge Sjøbergs boglegat:

Renter af legatets obligationer	kr. 200,00	
Uddelt for 1950		kr. 200,00
	<hr/>	
	kr. 200,00	kr. 200,00

Fonden vedr. skolens historie:

Beholdning pr. 31. juli 1950	kr. 2.318,53
Renter	» 58,30
Beholdning pr. 31. juli 1951	<u>kr. 2.376,83</u>

Driftsfonden:

Overført fra forrige år	kr.	7.929,59	
Indtægter i regnskabsåret:			
Medlemsbidrag (minima)	kr.	8.344,00	
Restancer	»	64,00	
Renter i giro og sparekasse	»	163,30	
Indtægter ved annoncer i bladet	»	265,50	
Ahlefeldts legat	»	405,80	
Andre indtægter	»	3,50	» 9.246,10
			<u>kr. 17.175,69</u>
Udgifter i regnskabsåret:			
Generalforsamling og stiftelsesfest	kr.	2.586,38	
Festen i København	»	418,19	
Roars Kilde no. 32	»	3.279,05	
Flidspræmie til to dimittender	»	200,00	
Gymnastikpræmier	»	224,60	
Administrationsomkostninger	»	719,68	
Blomster, gaver m. m.	»	101,75	
Trykning af medlemslisten	»	713,55	
Tilskud til lejrskole	»	500,00	
Tilskud til elevernes bordtennisklub	»	192,32	kr. 8.935,52
Beholdning ved regnskabsårets slutning			<u>kr. 8.240,17</u>

Studie- og understøttelsesfonden:

Beholdning pr. 31. juli 1950			kr. 53.948,23
Renter af grundfonden	kr.	41,02	
Renter af obligationer	»	690,00	
Renter af sparekassebøger	»	126,45	
Renter af udlånte midler	»	665,46	
Kontingent fra et livsvarigt medlem	»	200,00	
Bidrag fra kontingentbetalere	»	657,37	
Gaver fra jubilare og andre	»	670,00	» 3.050,30
			<u>kr. 56.998,53</u>
Kurstab på obligationer	kr.	1.807,50	
Administrationsomkostninger	»	162,70	» 1.970,20
Beholdning ved regnskabsårets slutning			<u>kr. 55.028,33</u>

B. Kapitalformue

Grundfonden:

Sparekassebeholdning	kr.	1.000,00
----------------------------	-----	----------

Waldemar Oxholms legat:

Sparekassebeholdning	kr.	187,82
Kr. 3.000 Ny jyske krf.obl., 9. S., 3½ %	»	<u>2.302,50</u> » 2.490,32

Overlæge Sjøbergs boglegat:

Kr. 5.000 Østift. Krf. 16. S., 4 % » 3.950,00

Fonden vedr. skolens historie:

Sparekassebeholdning » 2.376,83

Driftsfonden:

Beholdning i sparekasse, giro og kasse » 8.240,17

Studie- og understøttelsesfonden:

Østift. Krf. 13. S., 4½ % , kr. 2.000	kr.	1.770,00	
Kr. 7.000, Østift. Krf., 16. S., 4 %	»	5.530,00	
Kr. 1.000, Østift. Krf., 13. S., 4 %	»	837,50	
Kr. 7.000, Ny jyske Kbst. Krf. 9. S., 4 %	»	5.670,00	
Sparekassebeholdning	»	6.792,37	
Udestående lån	»	34.428,46	» 55.028,33

Ialt kr. 73.085,65

Samtlige værdipapirer er optaget til den ult. juli noterede køberkurs.

Roskilde, den 2. oktober 1951.

A. WERNER

Kasserer

H. SPRECHLER

Formand

KNUD MICHELSEN

Næstformand

AAGE W. PETERSEN

Sekretær

HOLGER RØRDAM HANS RØNØ KAREN ANDERSEN- HELGE ANDERSEN
ROSENDAL

N. C. NEBELONG

LISE NØRGAARD

HOLGER NIELSEN

Undertegnede har gennemgået grundfondens regnskab, Waldemar Oxholms legatregnskab, overlæge Sjøbergs boglegat og driftsfondens regnskab for året 1949—50 med tilhørende medlemskartotek og bilag og ikke fundet anledning til nogen bemærkning.

De anførte obligationer, indlånsmidler og kassebeholdning er tilstede.

Endvidere indestår på særlig konto for det Raben Lewetzauske Fonds bidrag til fremstilling af et værk om Roskilde Katedralskoles historie kr. 2.376,83.

Fra Roskilde Sparekasse forelå attesteret regnskab og formueopgørelse for studie- og understøttelsesfonden.

Roskilde, den 19. oktober 1951.

POUL MORTENSEN

S. HOLME

Indhold:

To nye bestyrelsesmedlemmer	1
En middevej	2
N. P. Arnstedt: 50 år	3
»Søren« 60 år	7
Hans Rønø: Fødselsdagsinterview med Engelstoft	8
Endnu et forum	10
C. Q. Bay: Når tanken går til det forbigangne	11
Knud Whitta Jørgensen: Lejrskole er ikke ferie	14
Arthur Fang: Klokkeren	16
G. V. Th. Borries: C. C. Christensen og hans geografi	18
Gymnastiklærer Jensens afsked med skolen	23
De første prygl, jeg i skolen fik	25
Aage W. Petersen: Et besøg på Langeland	30
Årets jubilarer	34
Årets dimittender	38
Generalforsamlingen	40
Rusfesten	42
Københavnrefesten	43
Kildekalk	44
Regnskabet	45

*

Udgivet af Roskildenser-Samfundet.

Redaktør: Lise Nørgaard,
Politiken, København V.

Ekspedition: Forlagsboghandler Arnold Busck,
Købmagergade 49, København K.

Hans Jørgensens Bogtr., København.

